

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIE

Rozvoj cestovního ruchu ve vybrané turistické oblasti - Olomoucký kraj

Development of tourism in chosen tourist destination – Olomouc region

Student: Lenka Coufalíková

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jiří Kern, CSc.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra regionální a environmentální ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Lenka Coufalíková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R040 Regionální rozvoj
Téma: Rozvoj cestovního ruchu ve vybrané turistické oblasti - Olomoucký kraj
Development of Tourism in Chosen Tourist Destination – Olomouc Region

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje
 3. Charakteristika Olomouckého kraje
 4. Možnosti řešení problematiky cestovního ruchu v Olomouckém kraji
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

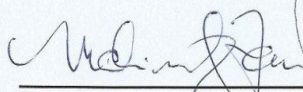
HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie cestovního ruchu: Evropa*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 271 s. ISBN 978-80-7380-093-2.
HESKOVÁ, Marie. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1.vyd. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.
WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování* Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

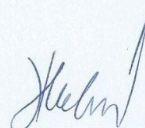
Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Jiří Kern, CSc.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Jan Malinovský, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 až 9 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

v Ostravě dne.....

14.5.2012

Lenka Čupáková

.....
jméno a příjmení studenta

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu bakalářské práce prof. Ing. Jiřímu Kernovi, CSc. za jeho rady a čas, který mi věnoval při řešení dané problematiky. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje	6
2.1	Význam a definice cestovního ruchu	6
2.2	Typologie cestovního ruchu.....	8
2.3	Faktory rozvoje a rozmístění cestovního ruchu	9
2.4	Organizace cestovního ruchu v České republice.....	11
2.5	Politika cestovního ruchu.....	12
3	Charakteristika Olomouckého kraje.....	13
3.1	Geografické vymezení	13
3.2	Obyvatelstvo a jeho struktura	13
3.3	Zaměstnanost.....	14
3.4	Nezaměstnanost.....	16
3.5	HDP	17
3.6	Dopravní infrastruktura	17
3.7	Turistická infrastruktura	18
3.8	Charakteristika okresů	20
3.8.1	Okres Jeseník.....	20
3.8.2	Okres Šumperk.....	24
3.8.3	Okres Olomouc.....	28
3.8.4	Okres Přerov	32
3.8.5	Okres Prostějov	35
4	Možnosti řešení problematiky cestovního ruchu v Olomouckém kraji	37
4.1	Cestovní ruch v Olomouckém kraji – dotazníkové šetření	38
4.2	Program Olomouckého kraje pro rozvoj cestovního ruchu	41
4.3	Projekty Olomouckého kraje na podporu rozvoje cestovního ruchu ..	45
4.4	Vlastní návrhy řešení problematiky cestovního ruchu.....	48
5	Závěr	50
6	Seznam použité literatury	52
7	Seznam zkratk	55

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Cestovní ruch představuje jedno z významných hospodářských odvětví. Je důležitým faktorem regionálního rozvoje ve většině našich regionů a v celé ekonomice. Cestovní ruch podněcuje příliv investic do daného regionu. Také má vliv na platební bilanci, tvorbu hrubého domácího produktu, zaměstnanost i na rozpočet územních samosprávných celků. V neposlední řadě ovlivňuje i socioekonomický rozvoj regionů.

Česká republika leží ve střední části Evropy, má tedy výbornou strategickou polohu. Také je zemí tranzitní, tudíž zde vedou důležité cesty z východu na západ a ze severu na jih. Přestože nemá přístup k moři, je Česká republika velmi oblíbená destinace mezi turisty. Nejnavštěvovanějším regionem je asi hlavní město Praha, kde se nachází známé turistické zajímavosti (Karlův most, Pražský hrad, chrám svatého Víta, Aquapalace Praha a další). Na východ od hlavního města Prahy se nachází region – Olomoucký kraj, který je opak Prahy. Tento region zaostává v oblasti návštěvnosti i v oblasti počtu ubytovacích zařízení, proto jsem si jako téma své práce, vybrala tento region.

Olomoucký kraj leží v turistickém regionu Střední Morava a Jeseníky. (Turistické regiony vznikly proto, aby se ukázal turistický potenciál v dané oblasti, zejména pro zahraniční propagaci). Pro podrobnější zkoumání turistických regionů byly vytvořeny turistické oblasti. Olomoucký kraj se řadí k turistické oblasti Střední Morava – Haná a druhou turistickou oblastí jsou Jeseníky. Obě oblasti jsou různorodé, Jeseníky jsou tvořeny převážně stejnojmenným pohořím a Střední Morava je spíše rovinatá oblast. Ale i tak mají obě turistické oblasti co nabídnout.

Cílem práce je analýza Olomouckého kraje jako turistické destinace a jeho předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu.

První část je zaměřena na teorii cestovního ruchu. Definice cestovního ruchu podle různých autorů, typologie cestovního ruchu a faktory rozvoje cestovního ruchu. Dále je zde zmíněna politika cestovního ruchu a programy, které existují v České republice pro rozvoj cestovního ruchu.

Druhá část obsahuje charakteristiku Olomouckého kraje. V charakteristice je obsažena struktura obyvatelstva, zaměstnanost a nezaměstnanost, doprava,

ubytovací zařízení. A nakonec je zde charakteristika jednotlivých okresů, respektive jejich potenciál pro cestovní ruch. Každý okres nabízí turistům zajímavá místa, která stojí za to shlédnout.

Třetí část obsahuje možnosti řešení rozvoje cestovního ruchu v Olomouckém kraji. V rámci této části je uvedeno dotazníkové šetření, které bylo provedeno v rámci této práce. Dále je zde zmíněn program a projekty, které kraj vytvořil pro rozvoj cestovního ruchu a nakonec vlastní návrh k rozvoji cestovního ruchu v Olomouckém kraji.

2 Cestovní ruch jako faktor regionálního rozvoje

2.1 Význam a definice cestovního ruchu

Cestování a cestovní ruch představuje významné odvětví ekonomiky a stává se faktorem regionálního rozvoje. Hovoříme o oblasti ekonomiky, která je spojena s místem (regionem) svého vzniku a tím podporuje stabilitu regionálních a místních ekonomik.

Cestovní ruch je chápán jako společensko-ekonomický fenomén, na který můžeme pohlížet z pohledu jednotlivce i společnosti. Jedná se o záměrnou změnu prostředí, kdy si lidé chtějí odpočinout od každodenních povinností. Nejčastěji lidé cestují buď za rekreací, za poznání, zdravím, kulturou, zábavou nebo služebně. V dnešní době cestuje také mnoho studentů do jiných zemí, aby si zdokonalili své jazykové schopnosti a vyzkoušeli si studium v zahraničí.

Cestovní ruch lze chápat ze dvou stran, jednak jako oblast spotřeby, který slouží k uspokojování potřeb, a jako oblast podnikatelských příležitostí, které tvoří součást ekonomiky. Cestovní ruch je tedy socioekonomickým a prostorovým jevem. Proto není jen součástí ekonomiky, ale také sociologie, geografie, medicíny, psychologie a pedagogiky.

Definování cestovního ruchu je obtížné, existuje několik verzí jak jej definovat. Podle V. Dohnala je cestovní ruch považován za cestu uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase.¹

E. Fedor chápe cestovní ruch jako „periodický příliv a odliv lidí do určitého místa nebo státu z jiného místa nebo státu“.²

Světová organizace cestovního ruchu (World Travel Organisation) vymezuje cestovní ruch jako souhrn aktivit osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí a pobývajících v těchto místech po dobu ne delší než jeden rok, za účelem trávení volného času, podnikáním, či jiným účelem.³

Ekonomický význam cestovního ruchu nelze kvantifikovat přímo, proto bylo nutné vytvořit tzv. satelitní účet cestovního ruchu. Pomocí satelitního účtu můžeme získat podrobnosti určité oblasti a zároveň vynechat nadbytečné informace.

¹ INDROVÁ (2007)

² INDROVÁ (2007)

³ VYSTOUPIL, ŠAUER (2006, s. 152)

Také nám umožňuje podrobnou analýzu nabídky a poptávky a hodnotí celkový přínos cestovního ruchu pro ekonomiku příslušné země. Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) je světově uznávaný systém, který umožňuje jediné objektivní mezinárodní srovnání významu cestovního ruchu pro Národní hospodářství a slouží k vymezení podílu cestovního ruchu jako odvětví na HDP daného státu. Dále tvoří základní rámec pro všechna statistická data a analýzy. Odborným garantem za sestavení TSA v ČR je Český statistický úřad, který spolupracuje s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Českou národní bankou⁴.

Cestovní ruch má vliv na rozvoj daného regionu v následujících oblastech:

- Zvýšení HDP
- Zlepšení platební bilance
- Zvýšení zaměstnanosti (Podle světové organizace cestovního ruchu patří cestovní ruch mezi největší zaměstnavatele na světě).
- Příjmy do rozpočtu
- Rozvoj investic
- Rozvoj služeb v dané oblasti
- Využití možností, které byly zatím veřejnosti skryty
- Uplatnění územních zvyklostí
- Zvýšení atraktivity daného regionu⁵

Tabulka č. 2.1: Hrubý domácí produkt a podíl HDP na cestovním ruchu v ČR

Česká republika	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hrubý domácí produkt v běžných cenách (v mil. Kč)	2269695	2448557	2567530	2688107	2929172	3116056	3352599	3662573	3848411	3739225	3775237
HDP na obyvatele (v Kč)	220 949	239 487	251 700	263 497	286 979	304 478	326 553	354 808	368 986	356 405	358 957
Podíl cestovního ruchu na HDP	-	-	-	3,5	3,6	3,3	3,1	2,9	2,8	2,9	2,7

Zdroj: ČSÚ

⁴MMR (2012)

⁵ LEDNICKÝ (2002, s. 70)

Tabulka č. 2.2: Návštěvnost a počet zařízení hromadně ubytovacích zařízení v ČR

	Počet příjezdů hostů	z toho	Počet přenocování	z toho	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
		Rezidenti		rezidenti								
2000	10 863 772	6 090 978	44 199 616	28 602 529	4,1	5,1	47,4	53,4	7 469	169 655	437 440	41 692
2001	11 283 185	5 877 946	39 122 187	21 867 306	3,5	4,5	48,7	54,6	7 703	169 395	440 314	42 737
2002	10 415 255	5 672 482	37 109 835	21 540 679	3,6	4,6	41,8	47,8	7 869	170 645	445 611	47 036
2003	11 346 482	6 270 726	39 343 250	22 832 632	3,5	4,5	35,4	42,1	7 926	170 717	446 096	45 294
2004	12 219 689	6 158 464	40 780 708	21 800 246	3,3	4,3	37,0	44,1	7 640	164 675	433 214	48 743
2005	12 361 793	6 025 665	40 320 477	20 725 442	3,3	4,3	35,8	42,4	7 605	164 516	433 211	51 798
2006	12 724 926	6 289 452	41 447 797	21 357 449	3,3	4,3	35,8	43,0	7 616	167 582	441 968	53 338
2007	12 960 921	6 281 217	40 831 072	20 220 886	3,2	4,2	35,8	42,8	7 845	172 560	451 707	53 967
2008	12 835 886	6 186 476	39 283 474	19 296 452	3,1	4,1	35,7	42,4	7 705	180 162	466 832	53 118
2009	11 985 909	5 953 539	36 662 192	18 915 299	3,1	4,1	32,8	38,7	7 557	181 026	463 087	50 605
2010	12 211 878	5 877 882	36 908 811	18 542 864	3,0	4,0	34,6	40,5	7 235	176 403	449 068	49 844

Zdroj: ČSÚ

Počet příjezdů hostů v ČR do roku 2008 jednoznačně rostl, v roce 2009, kdy postihla ČR krize, nebyl pokles až tak velký, jak by se dalo předpokládat. V roce 2010 se situace vrací zpět, návrat z krize byl relativně překonán. Počet ubytovacích zařízení poklesl ve srovnání s rokem 2000. V roce 2000 bylo v ČR 7469 ubytovacích zařízení, v roce 2010 jich bylo jen 7235. Počet zařízení snižuje, ale počet lůžek se v roce 2010 zvýšil ve srovnání s rokem 2000. Také přibýlo míst pro stany a karavany, přibližně o 8 tisíc (srovnání roku 2000 a 2010). Z tabulky je tedy patrné, že krize se moc neprojevila v odvětví cestovního ruchu.

2.2 Typologie cestovního ruchu

Specifikovat cestovní ruch je velmi složité. Cestovní ruch se neustále vyvíjí a mění v závislosti na nabídce a poptávce účastníků. Jedno z možných dělení cestovního ruchu je na druhy a formy. O druh se jedná, pokud za základ bereme v úvahu motivaci účastníků, tedy za jakým účelem lidé cestují nebo pobývají na jiném území. Za formu cestovního ruchu považujeme příčiny, které jej ovlivňují a důsledky, které nám přináší.

Druhy cestovního ruchu:

- Rekreační sportovní ruch

- Zdravotní cestovní ruch
- Kongresový cestovní ruch
- Stimulační cestovní ruch
- Lázeňský cestovní ruch
- Tematický cestovní ruch
- Sportovní cestovní ruch
- Dobrodružný cestovní ruch
- Myslivecký cestovní ruch
- Rybářský cestovní ruch
- Kulturní cestovní ruch.
- Náboženský cestovní ruch nebo také poutní cestovní ruch

Formy cestovního ruchu:

- Geografické hledisko (domácí, zahraniční, mezinárodní a vnitřní cestovní ruch)
- Počet účastníků (individuální, skupinový cestovní ruch)
- Způsob organizování (individuální, organizovaný)
- Podle věku účastníků (týká se dětí, mládeže, rodin i seniorů)
- Délka účasti (výletní, krátkodobý, víkendový nebo dlouhodobý cestovní ruch)
- Podle převažujícího místa pobytu (městský, příměstský, venkovský, horský, vysokohorský a přímořský cestovní ruch)
- Podle ročního období (sezonní, mimosezonní, celoroční)
- Podle použitého dopravního prostředku (motorizovaný, železniční, letecký, lodní cestovní ruch)
- Podle dynamiky (pobytový a putovní)⁶

2.3 Faktory rozvoje a rozmístění cestovního ruchu

Se vznikem cestovního ruchu bylo nutné prozkoumat podmínky vzniku, rozvoje a rozmístění cestovního ruchu. Rozvoj a rozmístění cestovního ruchu je ovlivněn třemi skupinami faktorů. Mezi tyto faktory řadíme selektivní činitele, lokalizační a realizační činitele.

⁶ HESKOVÁ (2006, s. 22 – 36)

1. Selektivní činitele stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky. Jedná se vyjádření způsobilosti společnosti dané země nebo oblasti podílet se na cestovním ruchu aktivně či pasivně. Selektivní faktory se dělí na objektivní a subjektivní. Objektivní faktory se dále dělí na politické, ekonomické, demografické, urbanizační a ekologické faktory.

Za politické faktory můžeme považovat mírové uspořádání světa, protože cestovní ruch se rozvíjí za mírových podmínek ve světě. Dále mají vliv na rozvoj cestovního ruchu státní hranice, které dříve omezovaly volný pohyb obyvatelstva. Proto byla vytvořena Schengenská dohoda, která umožnila mnoho výhod cestovatelům.

Mezi ekonomické faktory se zařazuje životní úroveň obyvatelstva a jejich volný čas. Životní úroveň je podmíněna různými oblastmi (bydlením, výživou, vzděláním, kulturou, zdravotní péčí, právem na práci, délkou pracovní doby, délkou dovolené, růstem reálných mezd, získání volného času, atd.). Pro většinu obyvatelstva vyspělých zemí se stává cestování životním stylem.

Další faktor je faktor demografický, který zkoumá zaměstnání obyvatelstva, jeho vzdělání, věkovou strukturu, podíl městského obyvatelstva. Dynamika rozvoje cestovního ruchu je ovlivněna věkovým složením obyvatelstva. Nejčastěji cestují lidé ve věku 15 – 39 let. Není v rovnováze ani podíl mužů a žen, častěji cestují muži.

Urbanizace bývá často spojována s růstem měst. Jiné nároky má obyvatelstvo měst a jiné venkovské obyvatelstvo.

2. Lokalizační činitele vytvářejí předpoklady pro lokalizaci cestovního ruchu ve vztahu nabídky území. Tyto faktory mají vliv na výběr lokalizace bez ohledu na to, zda jsou přírodního nebo společenského charakteru. Tento faktor rozhoduje o využití určité oblasti cestovním ruchem. Přírodní činitelé jsou neměnné, přírodní podmínky tvoří klimatické poměry, vodstvo, reliéf, morfologické poměry, živočišstvo a rostlinstvo. Činitelé společenského charakteru uspokojují nejčastěji poptávku po poučení, vzdělání a zábavě. Tyto činitelé jsou vytvořeny nejčastěji člověkem. Zařazujeme mezi ně kulturně – historické památky, kulturní zařízení a zábavní a tematické parky a sportovní akce (hrady, zámky, divadla, festivaly nebo koncerty).

3. Prostřednictvím realizačních činitelů se uskutečňují různé formy a druhy cestovního ruchu a rekreace. Mezi tyto formy řadíme komunikační zařízení (především doprava), které umožňuje dosáhnout různých oblastí cestovního ruchu, a

materiálně – technická základna, která umožňuje využít různé oblasti cestovního ruchu.⁷

2.4 Organizace cestovního ruchu v České republice

Společným cílem organizací cestovního ruchu by mělo být nalezení řešení k naplnění prognóz, které vyplývají z příležitostí daného území a to na národní, regionální a lokální úrovni. Cestovní ruch je v České republice řízen kompetenčním zákonem (č. 2/1969 Sb., v platném znění).

Zákonodárnou úlohu má Parlament České republiky. V rámci Poslanecké sněmovny je to Podvýbor hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pro obchod a cestovní ruch a Podvýbor zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pro prezentaci České republiky v zahraničí. V rámci Senátu je zřízen Právní výbor, Hospodářský výbor, Zahraniční výbor, Výbor pro integraci.

Výkonem státní správy v rámci cestovního ruchu se zabývá Ministerstvo pro místní rozvoj. Ministerstvo je metodickým a koordinačním orgánem pro všechny subjekty působící v oblasti cestovního ruchu. Důležitým cílem ministerstva je využít legislativní nástroje při vytváření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu v České republice, a pomocí jasných pravidel dosáhnout lepší ochrany spotřebitele a stanovit pravidla pro provoz cestovních kanceláří a agentur. Dále se zapojuje do aktivit mezinárodních organizací v oblasti cestovního ruchu, realizuje řadu projektů financovaných ze strukturálních fondů EU, které přispějí k rozvoji cestovního ruchu v České republice.⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj dále vytváří Koncepti státní politiky cestovního ruchu, nyní platí pro období 2007 – 2013.

Česká republika je prezentována v zahraničí i na domácím trhu prostřednictvím České centrály cestovního ruchu – Czech Tourism. Tato státní příspěvková organizace byla zřízena v roce 1993 Ministerstvem pro místní rozvoj. CzechTourism se zaměřuje na propagaci různých oblastí cestovního ruchu, jako jsou lázeňství, česká gastronomie, turistika a golfová turistika, bohatství historie, zážitková a aktivní dovolená.

Na regionální a lokální úrovni je cestovní ruch řízen kraji, městy a obcemi.

⁷ HAMARNEHOVÁ (2008, s. 15 – 37)

⁸ MMR (2012)

Mezi kompetence kraje řadíme schvalování koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, nadále jejich realizace a kontrola plnění. Kraje vytvořily nástroje, které slouží k získávání finančních prostředků z rozpočtů krajů nebo účelových fondů. Tyto nástroje neboli programy jsou zaměřeny na zlepšování kvality života v daném regionu. Můžeme do nich zařadit budování turistické infrastruktury, tvorba propagačních materiálů regionu.

Obce a města provozují informační centra a budují turistickou infrastrukturu. Města a obce získávají finanční prostředky z rozpočtů obcí, dotačních programů a také mohou čerpat prostředky z fondů EU.

V České republice působí také řada asociací a agentur cestovního ruchu. Jako příklad můžeme uvést: Asociace turistických informačních center, Agentura pro regionální rozvoj, Asociace cestovních kanceláří ČR, Asociace českých cestovních kanceláří a agentur, Česká centrála cestovního ruchu.⁹

2.5 Politika cestovního ruchu

Politika cestovního ruchu jako součást hospodářské politiky představuje záměrnou a systematickou činnost směřující k obecně definovanému cíli zvyšování blahobytu země a lidí naplňováním dílčích opatření a spočívající v komplexním plánování, usměrňování a tvorbě cestovního ruchu prostřednictvím různých nástrojů a nositelů.¹⁰ Do politiky cestovního ruchu, která je součástí hospodářské politiky, nepatří jen ekonomické oblasti, ale také i ekologické a společenské oblasti. Význam cestovního ruchu se v posledních letech zvyšuje. Cestovní ruch může pomoci regionům se strukturálními problémy, protože tato oblast ekonomiky by měla mít stabilní ekonomický vývoj.

Významným nástrojem regionální politiky jsou dotační programy. Problematika cestovního ruchu je proto zařazena do Strategie regionálního rozvoje, Národního rozvojového plánu, regionálních rozvojových strategií, programů rozvoje krajů a strategií rozvoje měst a obcí.

Regiony ČR se z hlediska regionální struktury dělí na rozvinuté, stagnující a zaostalé. K zaostalým regionům se řadí i Olomoucký kraj.

⁹ MMR (2012)

¹⁰ WOKOUN, MALINOVSKÝ a kol. (2008, s. 206)

Cestovní ruch patří k odvětvím, které by mělo pomoci zaostalým regionům, proto byla problematika cestovního ruchu zkoumána v Olomouckém kraji. V následující části bude charakterizován Olomoucký kraj.

3 Charakteristika Olomouckého kraje

3.1 Geografické vymezení

Olomoucký kraj se nachází ve střední části Moravy, z části zasahuje i do její severní části. Z geografického hlediska můžeme území rozdělit na severní hornatou část (Jeseníky) a jižní rovinou část (Haná). Sousedí s Moravskoslezským krajem, Jihomoravským, Zlínským a Pardubickým krajem. Společně se Zlínským krajem tvoří z územně - správního hlediska oblast Střední Moravy.

Olomoucký kraj je složen z pěti okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Území se skládá z 366 obcí a 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Mezi tyto obce patří Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh. A 20 obcí s pověřeným obecním úřadem.

Celková rozloha Olomouckého kraje je 5267 km². Průměrná nadmořská výška činí 840 m. n. m. Nejvýše položené místo je Praděd (1492 m n. m.) a nejnižší položené místo je hladina Moravy (90 m n. m.).¹¹

3.2 Obyvatelstvo a jeho struktura

Počet obyvatel patří mezi základní ukazatel, který udává rozsah populace na daném území. V roce 2010 žilo na území Olomouckého kraje 641 681 obyvatel. Počet obyvatel se od roku 2000 snižuje, výjimku tvořily roky 2006 -2008, kdy počet obyvatel mírně rostl, od roku 2009 ale opět počet obyvatel klesá. (Podle předběžných výsledků sčítání lidu z roku 2011, v kraji žije 638 591 obyvatel.)

Hustota zalidnění je 122 obyvatel na km², což se blíží průměru České republiky (133 obyvatel na km²).

¹¹ ČSÚ (2012)

Tabulka č. 3.1: Počet obyvatel Olomouckého kraje podle věkového složení

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0 - 14 let celkem	105624	103299	100789	98193	95787	94256	92378	91434	90741	90938	91795
15 - 59 let celkem	418747	417462	416641	416564	415099	418088	416533	415055	411935	408229	403492
60 - 64 let celkem	29363	30479	31927	33563	35227	35883	38287	40701	42305	43385	45115
65 let a více celkem	87338	87134	87393	87993	89013	90934	92696	94601	97156	99489	101279
obyvatelstvo celkem	644066	642783	641159	640680	639423	639161	639894	641791	642137	642041	641681

Zdroj: data z: www.risy.cz, vlastní zpracování

Počet narozených dětí byl v roce 2010 větší než počet zemřelých osob. Podíl dětí ve věku 0 – 14 let představoval 14,3 % z celkového počtu obyvatel kraje v roce 2010. V ČR bylo ve věku 0 – 14 let 14,41 % z celkového počtu obyvatelstva ČR. A podíl obyvatel starších 65 let je 15,8 % z celkového počtu obyvatel kraje v roce 2010. V roce 2010 připadalo na 100 dětí 110,3 seniorů. V rámci ČR byl počet obyvatel starších 65 let 15,53 % z celkového počtu obyvatel ČR. Počet dětí ve věku 0 – 14 a počet obyvatel starších 65 let se blíží průměru ČR. Také se zvyšuje průměrný věk obyvatel (40,9 let v roce 2010 v Olomouckém kraji)¹². Přesto ale je od roku 2000 záporný přirozený přírůstek. Od roku 2006 do roku 2008 byl kladný, o tom svědčí i mírný růst obyvatel, ale od roku 2009 je opět celkový přírůstek v záporných hodnotách.

Tabulka č. 3.2: Celkový přírůstek v Olomouckém kraji

Údaje jsou uvedeny v % na 1000 obyvatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Živě narození	8,6	8,9	8,9	9,2	9,3	9,7	10,1	10,8	11,1	11,1	10,8
Zemřelí	10,5	10,4	10,5	10,4	10,0	10,1	9,8	10,1	10,0	10,4	10,5
Přistěhovalí	5,3	5,6	6,6	7,6	6,7	7,0	8,1	10,9	7,1	6,0	6,2
Vystěhovalí	4,8	6,1	7,6	7,0	7,9	6,9	7,2	8,7	7,6	6,8	7,1
Přirozený přírůstek	-1,9	-1,4	-1,6	-1,2	-0,7	-0,5	0,2	0,7	1,1	0,7	0,3
Přírůstek stěhováním	0,4	-0,5	-1,0	0,5	-1,2	0,1	0,9	2,2	-0,5	-0,8	-0,8
Celkový přírůstek	-1,5	-1,9	-2,5	-0,7	-1,9	-0,4	1,1	3,0	0,5	-0,1	-0,6

Zdroj: ČSÚ

3.3 Zaměstnanost

V roce 2010 měl Olomoucký kraj 326 541 ekonomicky aktivních obyvatel. Nejvíce obyvatelstva bylo zaměstnaných ve službách, přes 149 000. Na druhém místě byl průmysl a stavebnictví, který zaměstnával v roce 2010 téměř 116 000 lidí.

¹² ČSÚ (2012)

Celkově bylo v primárním sektoru zaměstnáno 4,9 % obyvatel, v sekundárním 41,5 % obyvatel a v terciárním 53,5 % obyvatel¹³.

Tabulka č. 3.3: Počet zaměstnaných v jednotlivých sektorech v Olomouckém kraji

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zaměstnaní celkem (tis. osob)	278,6	279,5	286,8	285,9	275,0	282,8	292,2	295,9	296,0	292,4	278,5
zemědělství, lesnictví a rybolov	19,4	19,6	17,8	19,3	18,5	15,9	16,5	14,2	11,1	15,6	13,7
průmysl a stavebnictví	119,0	115,5	121,2	122,8	114,3	116,3	126,3	131,0	127,6	117,8	115,7
tržní a netržní služby	140,3	144,4	147,7	143,8	142,2	150,6	149,5	150,7	157,3	159,0	149,1

Zdroj: ČSÚ

Pro cestovní ruch jsou důležitá různá pracovní odvětví, v následující tabulce jsou uvedeny počty zaměstnaných v odvětvích, která cestovní ruch částečně ovlivňuje. Počty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 3.4: Počet zaměstnanců ve vybraných odvětvích v Olomouckém kraji

Počet zaměstnaných v kraji ve vybraných odvětvích / rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pohostinství a ubytování	7,6	8,2	7,6	8,7	9,4	10,6	9	9,9	8,1	8,8
Doprava, skladování a spoje	21,6	22	24,1	20,2	17,9	20,7	21,1	16,9	21,1	25,1
Provozní pracovníci ve službách a obchodu	33,9	33,8	35,1	32,1	32,6	33,2	35,4	34,3	35,3	35
Peněžnictví a pojišťovnictví	4,3	4,7	6,1	3,2	3,9	3,7	3	4,2	4,2	5,1
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	7,6	9,3	7,7	7,4	8,7	10	10,7	10,8	11,1	10

Zdroj: RIS

Průměrná hrubá měsíční mzda dosahovala 22 701 Kč (v roce 2010), což je pod průměrem ČR, v témže roce byla v ČR průměrná hrubá měsíční mzda 25 803 Kč. Reálná mzda se sice zvýšila v roce 2010 o 0,5 %, V období 2000 – 2009 postupně rostla průměrná hrubá měsíční mzda ve všech sektorech. V oblasti ubytování, stravování a pohostinství se průměrná hrubá mzda příliš nezvyšuje. Spíše klesla v roce 2009.

Zároveň se zvýšila i spotřebitelská cena o 1,5 %.¹⁴ Zatímco v roce 2005 činily náklady domácností 3181 Kč měsíčně, v roce 2010 již činily 4437 Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda sice roste, ale náklady na bydlení také.

¹³ ČSÚ (2012)

¹⁴ ČSÚ (2012)

Tabulka č. 3.5: Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	11 892	12 800	13 313	14 102	15 183	15 744	16 797	18 080	19 292	19 926
zemědělství, lesnictví a rybářství	10 177	10 886	11 304	11 692	12 833	13 268	13 935	15 646	17 019	17 412
Průmysl	12 091	12 922	13 588	14 064	15 579	15 833	16 842	18 299	19 425	20 099
Stavebnictví	12 677	13 587	13 121	14 651	14 924	15 288	16 759	17 683	22 037	22 496
Ubytování, stravování a pohostinství	-	-	-	-	-	-	9 185	9 532	9 671	9 404
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-	-	-	-	-	-	14 037	14 517	15 841	16 501

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 3.6: Náklady domácností v letech 2005 – 2010 v Olomouckém kraji

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkové měsíční náklady domácnosti na bydlení (Kč)	3 181	3 409	3 654	3 902	4 337	4 437
z toho (%) nájemné	16,5	18,3	17,6	19,5	19,0	19,2
Elektřina	26,2	27,3	29,2	28,5	29,1	30,4
plyn z dálkového zdroje	28,4	26,4	24,8	24,2	23,6	19,2
teplo a teplá voda	8,8	8,1	9,3	8,6	8,9	10,7
vodné a stočné	8,9	7,6	7,5	7,6	7,5	7,5

Zdroj: ČSÚ

3.4 Nezaměstnanost

Míra registrované nezaměstnanosti v roce 2010 dosáhla 12,5 %, což převyšuje míru registrované nezaměstnanosti v České republice (v roce 2010 činila 9,57 %). Nezaměstnanost v Olomouckém kraji je horší ve srovnání s Českou republikou. Od roku 2000 do roku 2010 se míra registrované nezaměstnanosti ani nepřiblížila hranici České republiky. Nezaměstnanost v Olomouckém kraji je v každém roce přibližně o 2 procentní body vyšší než nezaměstnanost v České republice.

Tabulka č. 3.7: Míra registrované nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

Míra registrované nezaměstnanosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká republika	8,78	8,9	9,81	10,31	9,47	8,9	7,67	5,98	5,96	9,24	9,57
Olomoucký kraj	11,87	11,78	12,2	12,48	11,73	10,6	8,97	6,73	6,87	12,19	12,48

Zdroj: RIS

3.5 HDP

Olomoucký kraj se bohužel řadí k zaostalým regionům. Za základní příčiny současného postavení kraje lze považovat jeho výraznou vnitřní heterogenitu, silně periferní regiony na severu a nedostatečné využití růstového potenciálu, který skýtá krajské město s vysokou úrovní vzdělanosti obyvatel, převažující venkovský charakter a dlouhodobě nízkou rozvinutost některých částí jeho území, která jsou orientována převážně na zemědělství.¹⁵

Z ekonomického hlediska se může Olomoucký kraj zařadit k průmyslovým regionům, které disponují rozvinutými službami. Ekonomika všech okresů je stabilní až na okresy Jeseník a Šumperk. Tyto okresy jsou ovlivněny svou polohou a dopravní dostupností (kvůli pohoří Jeseníky). Výkon ekonomiky je měřen hrubým domácím produktem.

Ve srovnání s ČR Olomoucký kraj zaostává. Průměrný HDP na 1 obyvatele se v ČR pohyboval v roce 2010 okolo 359 tisíc (viz tabulka č. 2.1), v Olomouckém kraji byl HDP o 88 tisíc menší v témže roce. Přesto se HDP v kraji od roku 2000 neustále zvyšuje.

Podíl cestovního ruchu na HDP není k dispozici za kraje, je zveřejňován pouze za celou Českou republiku (tabulka č. 2.1). V rámci ČR se cestovní ruch podílí na HDP přibližně 3 %.

Tabulka č. 3.8: Hrubý domácí produkt v Olomouckém kraji

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hrubý domácí produkt (v mil.Kč)	112 774	119 584	124 080	129 477	142 597	146 368	154 111	168 073	176 763	172 249	173 882
HDP na 1 obyvatele (v Kč)	175 783	187 090	194 666	203 507	224 403	229 065	241 016	262 406	275 408	268 323	270 987
HDP - průměr ČR = 100 (v %)	79,6	78,1	77,3	77,2	78,2	75,2	73,8	74,0	74,6	75,3	75,5

Zdroj: ČSÚ

3.6 Dopravní infrastruktura

V kraji se nachází 601 km železničních tratí a 3566 km silnic. Železniční síť je rovnoměrně rozložena po celém kraji. V příloze č. 2 je zobrazena mapa železniční

¹⁵ BUSINESSINFO.CZ (2011)

sítě. Silniční síť je hustější v jižní části kraje v okrese Prostějov, naopak nejnižší je v okrese Jeseník. V příloze č. 3 je uvedena délka dopravní infrastruktury v krajích ČR.

Nejintenzivnější doprava je v úseku Olomouc - Vyškov. Vede zde totiž hlavní trasa Praha – Ostrava. Dále je hustá doprava na úsecích Lipník nad Bečvou – Olomouc, Olomouc – Litovel, Olomouc – Přerov. Dále je v kraji důležitou tepnou dálnice D1, která krajem prochází a spojuje Ostravu s Prahou. Poslední důležitou silnicí je silnice, která vede přes Šumperk, Jeseník až k polským hranicím.

Olomoucký kraj nemá letiště mezinárodního významu. Nejbližší letiště se nachází v Ostravě, Brně a v Pardubicích.

3.7 Turistická infrastruktura

Mezi turistickou infrastrukturu patří ubytování a stravování v kraji. Samozřejmě zde patří také kapacita ubytovacích zařízení, která je nejmenší ve srovnání s ostatními kraji. (Uvedeno v příloze č. 8). Snižování počtu ubytovacích zařízení pravděpodobně souvisí se snižováním počtu návštěvníků kraje.

V kraji se nachází řada rekreačních středisek (Nízkoenergetický dům Sluňákov v CHKO Litovelské Pomoraví, Chata pod Věží v Olomouci – Radíkově, Lovecká chata Autodemont v Horce nad Moravou, AMK kemp Hranice, ATC Žralok Plumlov, Autokemp Přehrada, Rekreační středisko, letní tábor Protivanov, Camping Baldovec, Restaurace u Chytilů, Střeň, Autocamp Šternberk, ATC Morava Mohelnice, Rekreační středisko, tábor, Pod Hrází, Kemp Farma Holubice, ubytování a autokemp Mlýn ve Velkých Losínách, Brněnka – Penzion U zámku ve Velkých Losínách, Rekreační areál Třemešek u Oskavy, Turistická základna Švagrov, Rekreační komplex Losinka, Chatová osada a Autocamping Bobrovník, Rekreační středisko Severka ve Zlatých Horách, Krystal Oskava – letní tábor, Chatky Zlaté Hory, Rekreační středisko Račí údolí s.r.o. v Javorníku, Kemp Habina, Camping Alojzov¹⁶). Všechna tato rekreační střediska nabízí ubytování a stravování. Z těchto středisek se pak mohou návštěvníci vydat na různé výlety v okolí, nebo mohou lyžovat, jezdit na kole.

Olomoucký kraj má předpoklady pro turistické využití jako region s bohatou kulturní a folklórní tradicí, nabídkou významných památek a krajinnou různorodostí.

¹⁶ OLOMOUCKÝ KRAJ (2012)

Poskytuje možnosti pro rozvoj mnoha různých typů cestovního ruchu, od poznávacího a rekreačního, přes lázeňský a sakrální, až po městský.¹⁷

Tabulka č. 3.9: Návštěvnost hromadně ubytovacích zařízení v Olomouckém kraji

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	416 560	341 774	2 139 193	1 863 300	5,1	6,1	41,4	46,5	317	6 911	18 546	775
2001	392 761	288 389	1 708 280	1 366 278	4,3	5,3	37,8	42,4	332	6 938	18 824	742
2002	416 110	308 978	1 858 308	1 497 675	4,5	5,5	37,6	42,7	364	7 279	19 403	954
2003	450 855	343 878	1 914 019	1 608 149	4,2	5,2	27,9	32,9	365	7 315	19 864	992
2004	419 246	321 656	1 778 483	1 507 570	4,2	5,2	26,9	33,3	343	6 915	18 596	883
2005	414 910	315 347	1 811 367	1 524 069	4,4	5,4	25,1	30,1	344	7 139	19 496	969
2006	430 839	332 966	1 743 593	1 468 234	4,0	5,0	26,9	32,5	343	7 005	19 122	1 060
2007	434 960	341 673	1 687 885	1 446 306	3,9	4,9	26,7	32,1	345	7 045	18 833	1 250
2008	426 604	329 862	1 541 368	1 318 040	3,6	4,6	24,9	31,4	357	7 674	20 553	989
2009	377 200	295 423	1 443 050	1 265 695	3,8	4,8	22,3	26,6	338	7 376	19 127	894
2010	377 748	288 931	1 416 140	1 232 672	3,7	4,7	23,5	29,4	325	7 397	19 152	873

Zdroj: ČSÚ

Přestože je celkový počet příjezdů hostů v České republice kolísavý, v roce 2010 přijelo přes 12 milionů hostů, počet hostů v Olomouckém kraji klesl ve srovnání s rokem 2000, kdy kraj navštívilo 416 560 hostů. V roce 2010 kraj navštívilo 377 748 hostů. Podle předběžných výsledků se v roce 2011 zvýšila návštěvnost v kraji téměř o 10 tisíc hostů, z toho je patrné, že období krize nemělo výrazný dopad na návštěvnost Olomouckého kraje.

Zatímco v roce 2000 se v kraji nacházelo 317 ubytovacích zařízení, které mělo k dispozici 18 546 lůžek. V roce 2010 se v kraji nacházelo 325 ubytovacích zařízení s 19 152 lůžky. Přestože se zvýšil počet ubytovacích zařízení v tomto období (střídavě rostl a klesal počet zařízení během desetiletého období), počet návštěvníků klesl.

Průměrná délka pobytu se také zkracuje. V roce 2000 průměrně návštěvníci pobývali 5,1 dnů na území České republiky, v roce 2010 byla průměrná délka pobytu již 4 dny. Podobně je tomu taky v Olomouckém kraji, kde se průměrná délka pobytu zkrátila na 4,7 dne (údaj z roku 2010).

¹⁷ CZECHTOURISM.CZ (2012)

3.8 Charakteristika okresů

Olomoucký kraj je složen z pěti okresů a každý okres má jinou nabídku pro turisty. V každém okrese najdeme kulturně – historické předpoklady, přírodní předpoklady a sportovní předpoklady pro cestovní ruch. V následující části budou zpracovány okresy, ze kterých se Olomoucký kraj skládá a jejich podmínky pro cestovní ruch.

3.8.1 Okres Jeseník

Jeseník je nejmenším okresem v Olomouckém kraji, rozkládá se na území o rozloze 719 km². Zaujímá 13,7 % z celkového území kraje. V roce 2010 zde žilo 41 095 obyvatel. Hustota osídlení je 58 obyvatel na km², což je nejmenší hodnota v rámci Olomouckého kraje. Je to dáno také tím, že oblast Jeseníku je tvořena převážně pohořím Jeseníky. Okresem protéká řeka Bělá.

Celkově je okres tvořen 24 obcemi, z toho je 5 měst. (Javorník, Jeseník, Vidnava, Zlaté Hory a Žulová). Po zrušení okresních úřadů vznikly pro účely státní správy obce s rozšířenou působností (Jeseník) a obce s pověřeným obecním úřadem (Javorník, Jeseník, Zlaté Hory).¹⁸

V roce 2010 dosahovala míra nezaměstnanosti 19,69 % z 21 765 ekonomicky aktivního obyvatelstva.¹⁹

3.8.1.1 Kulturně historické předpoklady

Město Jeseník

Město Jeseník patří k lázeňským městům. Za zmínku stojí klimatické lázně, které byly založeny Vincencem Priessnitzem v roce 1822. Poprvé zjistil Vincenc Priessnitz, že voda má léčebné účinky, když upadl pod naložený koňský povoz a kola mu přejela hrudník. Vincenc se rozhodl léčit pomocí vody a uzdravil se. Zpráva o zázračné vodě se rychle rozkřikla. Priessnitz léčil pomocí této vody vykloubené ruce a nohy, krevní výrony, zlomeniny, revmatismus, dnu, chronickou zácpu, nemoci jater a žaludku. Později byl nucen přestavět dům, protože původní dřevěný dům nestačil pro velké množství pacientů. Tento dům se stal prvním vodoléčebným domem ve světě.²⁰

¹⁸ ČSÚ (2012)

¹⁹ RIS (2010)

²⁰ PRIESSNITZOVY LÁZNĚ (2012)

Lipová – lázně

Jedná se o obec, která se rozkládá na území Rychlebských hor a Hrubého Jeseníku, historicky se řadí k území Slezska. Počátky lázní jsou spojeny se jménem Johanna Schrotha. Z počátku byl léčitelem domácích zvířat, později se rozhodl převést své léčebné metody na lidi. Napravoval zlomeniny končetin, první pomocí dlah, později pomocí zábalů. K léčení používal tři typy metod: působení vlhkého tepla, celkové zábaly a přísná dieta. V současnosti se v lázních léčí obezita, kožní choroby a poruchy látkové výměny. Kapacita lázní je přibližně 270 lůžek. Ročně se zde zotavuje asi 3000 pacientů.²¹

Zlaté hory

Další město, které je spojeno s lázeňstvím. Nachází se zde soukromá dětská léčebna. Léčí se zde především respirační nemoci.

V blízkosti Zlatých hor se nachází hornický skanzen, v údolí ztracených štol jsou k vidění repliky dobových zlatorudných mlýnů. Vše je dosud funkční, proto je možno vidět provoz mlýnů.

Zámek Jánský vrch

Zámek se nachází v nejsevernější části Olomouckého kraje. Je to jediná zpřístupněná národní kulturní památka v okrese Jeseník. Pochází z 2. poloviny 13. století. Na zámku se konají různé kulturní akce (divadelní představení, Velikonoce na zámku, Vánoce na zámku, dětský den, Javornický rockfest a mnohé další akce).

Další kulturně historické zajímavosti:

Zlatý Chlum (rozhledna u Jeseníku), Zřícenina hradu Rychleby, Koberštejn, Edelštejn, Kaltenštejn, Leuchtenštejn, zámek Kobylá, rozhledna Biskupská kupa, Vyhlídka Čertovy kameny, vyhlídka Čertovy kazatelny, Vlastivědné muzeum (o historii lázeňství v Jeseníku)

3.8.1.2 Přírodní předpoklady

Okres Jeseník leží v chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Chráněná krajinná oblast je tvořena Hrubým Jeseníkem a Nízkým Jeseníkem (část se nachází v Olomouckém kraji a část v Moravskoslezském). Mimo chráněnou krajinnou oblast do okresu Jeseník zasahují Rychlebské hory, s nejvyšším vrcholem Smrk (1125m). V okrese se nachází 4 národní přírodní památky (jeskyně Na Pomezí, jeskyně

²¹ LIPOVÁ - LÁZNĚ (2012)

Na Špičáku, Borový a Venušinyisky), 3 národní přírodní rezervace (Šerák-Keprník, Praděd, Rejvíz), 5 přírodních památek (Černé jezero, Píšťala, Chebží, Skalka pod Kaní horou, Vodopády Stříbrného potoka) a 7 přírodních rezervací.²²

Jeskyně Na Pomezí

Tyto jeskyně patří k největším zpřístupněným jeskyním v České republice. Vznikly rozpouštěním mramoru. Jsou typické úzkými místy a vysokými chodbami. Délka celého systému je přibližně 1700 m, zpřístupněných pro veřejnost je 390 m. Průměrná teplota se v jeskyních pohybuje okolo 7,7 °C. Od roku 1958 patří mezi národní přírodní památky.

Jeskyně na Špičáku

První písemná zmínka o těchto jeskyních pochází z roku 1430, tyto jeskyně patří mezi nejstarší písemně doložené jeskyně ve střední Evropě.

V minulosti jeskyně sloužily jako úkryt. Jeskyně jsou 400 m dlouhé, zpřístupněných je 220 m jeskyně. Trasa je bezbariérová.

Hrubý Jeseník

Po Krkonoších je Hrubý Jeseník druhým největším pohořím v České republice. Nejvyšší horou je Praděd s nadmořskou výškou 1491 m, který je také zařazen mezi národní přírodní rezervace. Na vrcholu Pradědu byla v roce 1912 postavena kamenná rozhledna, která se ale zřítila, proto byla v roce 1983 postavena na jejím místě televizní věž, jejíž součástí je rozhledna, restaurace a hotel. Celé pohoří je tvořeno řadou vrcholů, za střed se může považovat Praděd, z jihozápadu vystupují vrcholy hor Vysoká hole, Velký Máj, Jelení Hřbet, Břidličná hora a Ztracené skály. Severozápadně vystupují vrcholy Velkého Jezerníku, Výrovky, Červené hory, Keprník a Šerák. Severovýchodně vystupují vrcholy Medvědí vrch. Hranice Olomouckého a Moravskoslezského kraje probíhá přes Praděd, jihozápadní a jihovýchodní hřbety Hrubého Jeseníku

V okrese se nachází také řada naučných stezek, které stojí za to shlédnout. Velmi oblíbená je stezka na Rejvíz²³ k Velkému Mechovému Jezírku. Dále se v okrese nachází naučná stezka Červenohorské sedlo – Šerák, stezka Vincenze Priessnitze v Jeseníku a Latzelova stezka krasem Rychlebských hor.

²² ČSÚ (2012)

²³ Osada, která se nachází ve výšce asi 790 m n. m., je tvořena převážně dřevěnými stavbami.

Mezi **další přírodní zajímavosti** patří: Vysoký vodopád (nejvyšší vodopád Hrubého Jeseníku se zajímavými erozními tvary), Nýznerovské vodopády (kaňovitá soutěska se skalními prahy), Borový (žulové skály, které vytvářejí různé tvary skal), Venušiny misky (ostrovní hora s různými tvary skal), Kamenné okno (skalní útvar v Hrubém Jeseníku), Petrovy kameny (skalní hradba v Hrubém Jeseníku), Bažantnice (lesní komplex se skalními městy a skalnatými útvary ze zvětralé žuly).

3.8.1.3 Sportovní předpoklady

Okres je tvořen převážně pohořími, proto láká turisty na zimní sporty i letní sporty. Mnozí milovníci zimních sportů ocení širokou nabídku lyžařských středisek. Příznivci letních radovánek ocení hustou síť stezek, které mohou návštěvníci projíždět na kole nebo je jen procházet.

Z lyžařských středisek si mohou lyžaři vybrat (lyžařské středisko Praděd – Ovčárna, ski areál Červenohorské sedlo, Branná, Lázeňský vrch – Lipová Lázně, Příčná – Zlaté Hory, lyžařské středisko Bonera – Ramzová, Ski park Petříkov, Ostružná, Filipovice, Ski M Chrástal - Zlaté Hory, Horní Údolí, Snowpark Paprsek – Olšanka, Sportpark Františkov – Branná, Ski Centrum Miroslav - Lipová lázně, Ski Zálesí – Javorník, Vlek U Pekina - Zlaté Hory, Dolní Údolí, Lyžařský vlek Nad Kovárnou - Horní Lipová, Vlek Na Smrťáku – Jeseník, Vlek Křížový vrch – Jeseník²⁴).

V okrese se nachází 8 cyklostezek, 68 turistických tras, některé z nich mohou turisté využít také k cyklistice. Některé z těchto tras probíhají okresem Jeseník i okresem Šumperk, proto je těžké přesně vymezit, do kterého okresu patří trasa. Milovníci vodních sportů mohou sjíždět říčku Bělá a Branná.

3.8.1.4 Počet hostů a kapacita hromadně ubytovacích zařízení

V roce 2000 okres Jeseník navštívilo 121 525 turistů. V roce 2010 se počet návštěvníků okresu snížil na 82 073. Celkově se v okrese nacházelo 100 zařízení (v roce 2000), v roce 2010 přibyl 2 ubytovací zařízení (102 zařízení), ale výrazně poklesl počet návštěvníků. Také se zvýšil počet lůžek v ubytovacích zařízeních, v roce 2000 bylo k dispozici turistům 5096 lůžek, v roce 2010 jich přibyl na 5347 lůžek. Ale i přes zvýšení kapacity zařízení turistů ubývá. Otázkou zůstává proč?

²⁴ JESENÍKY.NET (2012)

Když okres je tvořen převážně pohořím (využití pro zimní turistiku), nachází se zde i významné lázně.

Tabulka č. 3.10: Počet návštěvníků a kapacita hromadně ubytovacích zařízení v okrese Jeseník

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čistě využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	121 525	103 875	627 380	554 326	5,2	6,2	40,8	47,7	100	1925	5096	103
2001	99 776	74 131	558 385	452 485	5,6	6,6	36,9	43,6	104	1926	5299	100
2002	110 847	83 423	631 490	514 002	5,7	6,7	36,7	44,3	113	2015	5457	100
2003	113 358	89 333	629 216	539 428	5,6	6,6	31,0	36,8	114	2024	5595	178
2004	104 236	85 761	569 685	497 208	5,5	6,5	28,0	33,8	111	1990	5475	138
2005	96 341	79 274	575 162	511 291	6,0	7,0	24,4	28,3	109	1981	5528	168
2006	110 829	91 764	607 055	535 154	5,5	6,5	27,8	32,8	114	2093	5772	168
2007	97 035	85 857	565 469	524 013	5,8	6,8	27,5	32,8	113	2085	5731	188
2008	93 912	81 758	495 509	456 093	5,3	6,3	25,9	32,4	115	2212	6122	188
2009	83 751	75 277	466 622	441 679	5,6	6,6	23,0	26,9	103	2170	5620	188
2010	82 073	74 549	466 153	444 188	5,7	6,7	24,5	28,8	102	2031	5347	191

Zdroj: ČSÚ

3.8.2 Okres Šumperk

Okres Šumperk je druhý největší okres v Olomouckém kraji. Rozprostírá se na rozloze 1313 km², na celkové rozloze Olomouckého kraje se podílí 24, 9 %. Území se může rozdělit na dvě oblasti podle podnebí. Jižní část okresu (okolí Mohelnice) je teplejší oblastí, oblast Zábřehu je mírně teplou oblastí a oblast severu je chladnou oblastí, protože se blíží k pohoří Jeseníky. Okresem protékají řeky Morava a Desná.

V roce 2010 žilo v okrese přibližně 125 000 obyvatel v 78 obcích, z toho je 8 měst (Hanušovice, Loštice, Mohelnice, Staré Město, Štítý, Šumperk, Úsov, Zábřeh). Po zrušení okresních úřadů vznikly pro účely státní správy obce s rozšířenou působností (Mohelnice, Šumperk, Zábřeh) a obce s pověřeným obecním úřadem (Hanušovice, Mohelnice, Šumperk a Zábřeh).

Ve městě Šumperk byla v roce 1763 založena první dílna, ve které se vyráběl manšestr, později se ve městě vyrábělo asi 30% veškeré produkce plátna, které bylo určeno k vývozu. V roce 1842 byla vytvořena první mechanická přádelna lnu na Moravě. Město se tak stalo oblíbené a stěhovalo se zde stále více obyvatel.

Po roce 1948 byla většina podniků zestátněna a ve městě se změnil průmysl z tradičního textilního na hutní, strojírenské a stavební podniky.²⁵

V roce 2010 byla míra registrované nezaměstnanosti v okrese Šumperk 13,44 % z 63 657 ekonomicky aktivního obyvatelstva.²⁶

3.8.2.1 Kulturně – historické předpoklady

Hanušovice

Toto město se stalo známé díky pivovaru Holbě. První pivo bylo uvařeno v Hanušovicích v roce 1874. Tehdejší kapacita pivovaru byla 22.400 hektolitrů za rok. V dnešní době pivovar vyrobí asi 300 tisíc hektolitrů piva. Ve městě je také muzeum, kde si mohou návštěvníci prohlédnout historii pivovarnictví v Hanušovicích.

Loštice

Tato obec je známá výrobou olomouckých tvarůžků, které se v obci vyrábějí již od roku 1712. V obci se nachází muzeum tvarůžků. Každoročně se koná pochod putování za Loštickým tvarůžkem (poslední květnovou sobotu).

Dlouhé Stráně

Přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé Stráně se v roce 2005 zařadila mezi významné památky v České republice. Elektrárnu tvoří dvě vodní nádrže, které jsou propojeny tunely. Elektrickou energii vytvářejí turbíny, které jsou umístěny v nitru hory.

Velké Losiny

Tato obec se řadí k nejstarším v okrese Šumperk (první písemná zmínka pochází z roku 1351). Původně se v obci nacházela tvrz, která byla přestavěna na pozdně renesanční zámek. Zámek patří k nejzachovalejším památkám z renesance. V obci byla roku 1516 založena papírna, v její části se nachází také muzeum, kde je promítán film o výrobě papíru. Návštěvníci mají možnost si koupit ručně vyráběný papír.

V okolí obce se nacházely bažiny, které nechal Jan mladší ze Žerotína vysušit a postavil zde první dřevěnou budovu, základ pro lázně. Léčebné účinky byly potvrzeny Tomášem Jordanem z Klausenburku, a proto se lázně postupně začaly rozvíjet. V současné době se zde léčí nemoci dýchacího a pohybového ústrojí a neurologické poruchy.

²⁵ ČSÚ (2012)

²⁶ RIS (2010)

Mezi **další kulturně historické předpoklady** řadíme: zámek v Zábřehu, zámek v Bludově, lázně Bludov (léčí se zde nemoci pohybového ústrojí, nemoci ledvin, alergií, ženské neplodnosti a problémy s obezitou), Vlastivědné muzeum v Šumperku, zámek Úsov (gotický hrad, přestavěný na zámek), muzeum v Mohelnici, pekařský dům v Mohelnici se zachovalým kamenným portálem, hrad Kolštejn, zřícenina hradu Rabštejn, zřícenina Nový hrad, zřícenina hradu Brníčko. V okrese se jsou 2 jeskyně Patzeltova jeskyně - Králický Sněžník a Jeskyně Tvarožné díry - Králický Sněžník, které ale nejsou veřejnosti přístupné.

3.8.2.2 Přírodní předpoklady

Přírodu v okrese tvoří 2 chráněné krajinné oblasti, mezi ně patří Jeseníky a Litovelské Pomoraví, 4 národní přírodní rezervace, ke kterým řadíme Králický Sněžník, Praděd, Rašeliniště Skřítek a Šerák - Kepník a 13 přírodních rezervací.²⁷

Příroda z části zasahuje i do okresu Jeseník, proto jsou některé přírodní zajímavosti uvedeny v obou okresech.

Kralický Sněžník

Druhé největší pohoří v Olomouckém kraji. Je to pohraniční pohoří, na jehož vrcholu se nachází rozvodí tří moří (Severního, Baltského a Černého). Pramení zde také řeka Morava.

V okrese se nachází naučná stezka Červenohorské sedlo – Šerák, naučná stezka Pasák, naučná stezka Kralický sněžník. Pro turisty jsou k dispozici turistické trasy a cyklotrasy. Pro milovníky vodních sportů jsou v okrese řeky Morava, říčka Branná, Desná a Březná.

Další přírodní zajímavosti: Vodopády na Borovém potoce (nejvyšší vodopád v okrese Šumperk), pohoří Mravenečník (s farmou a fotovoltaickou farmou a třemi větrnými elektrárnami)

3.8.2.3 Sportovní předpoklady

Protože v okrese leží část pohoří Jeseníků, proto i zde mohou turisté najít lyžařská střediska (Ski areál Kouty nad Desnou, Branná, Přemyslov, Ski centrum OAZA – Loučná nad Desnou, Lyžařský areál Brněnka – Vernířovice, ski areál

²⁷ ČSÚ (2012)

Šindelná – Kouty nad Desnou, Ski Areál Kraličák - Hynčice, Stříbrnice, Lyžařský areál Stříbrnice – Návrší, Lyžařský areál SKITECH Kunčice - Staré Město, Lyžařské středisko Klepáčov, Vlek McGregor - Staré Město pod Sněžníkem, Ski areál Panorama - Štědrákova Lhota, Lyžařský areál Kocián - Loučná nad Desnou, Sportpark Františkov – Branná²⁸).

Okres láká turisty také na cykloturistiku, je zde asi 6 cyklotras. Nejen cykloturistika je oblíbená mezi turisty, ale i pěší turistika zajímá mnohé z nich, k tomu je k dispozici řada turistických tras.

Pro turisty, kteří mají rádi vodní sporty, jsou zde řeky Morava, Branná, Desná a Březná.

3.8.2.4 Počet hostů a kapacita hromadně ubytovacích zařízení

Tabulka č. 3.11: Počet návštěvníků a kapacita hromadně ubytovacích zařízení v okrese Šumperk

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	138 174	113 881	675 975	595 103	4,9	5,9	43,7	47,1	110	2 017	6 345	329
2001	116 036	88 707	448 033	368 700	3,9	4,9	38,5	39,6	115	2 063	6 376	320
2002	128 114	100 047	535 794	443 763	4,2	5,2	38,4	40,5	123	2 057	6 319	264
2003	134 156	108 331	565 922	488 640	4,2	5,2	29,6	32,8	123	2 165	6 710	214
2004	107 339	88 577	490 878	434 333	4,6	5,6	27,6	33,0	111	1 902	5 732	145
2005	97 349	80 142	451 253	396 153	4,6	5,6	23,3	28,1	116	1 885	5 978	155
2006	105 622	88 465	437 755	383 812	4,1	5,1	25,4	30,5	115	1 972	6 250	155
2007	102 639	89 814	416 829	378 770	4,1	5,1	23,1	27,5	116	2 037	6 178	395
2008	112 463	98 403	410 146	372 924	3,6	4,6	22,4	28,3	119	2 095	6 602	395
2009	102 227	91 647	392 445	364 731	3,8	4,8	22,3	25,7	116	2 112	6 252	415
2010	94 199	85 573	357 635	334 474	3,8	4,8	22,6	30,6	113	2 098	6 130	415

Zdroj: ČSÚ

V okrese Šumperk se v roce 2010 nacházelo 113 ubytovacích zařízení, jejich počet se nepatrně zvýšil v porovnání s rokem 2000, kdy se v okrese Šumperk nacházelo 110 ubytovacích zařízení. Zajímavé je, že v roce 2000 bylo k dispozici turistům 6345 lůžek, v roce 2010 jejich počet klesl na 6130 lůžek. Přestože se zvýšil počet ubytovacích zařízení, klesl počet lůžek téměř o 200. V roce 2000 přijelo do okresu 138 174 hostů.

²⁸ JESENÍKY.NET (2012)

V roce 2010 počet příjezdů hostů výrazně poklesl, okres navštívilo 94 199 hostů. Zkracuje se také průměrná délka pobytu. V roce 2000 byla v okrese průměrná délka pobytu 5,9 dnů, v roce 2010 byla již průměrná délka pobytu 4,8 dnů.

3.8.3 Okres Olomouc

Dalším okresem v Olomouckém kraji, je okres Olomouc. Je to největší okres v celém kraji. Jeho velká část se nachází v Hornomoravském úvalu. Územím protéká řeka Morava. Rozprostírá se na území o rozloze 1620 km², podílí se tedy 30,8 % na celkové rozloze Olomouckého kraje.

Okres je složen z 84 obcí, 6 měst (Olomouc, Šternberk, Uničov, Litovel, Velká Bystřice a Moravský Beroun) a 3 městysů (Dub nad Moravou, Náměšť na Hané a Velký Újezd). Pro účely státní správy jsou zřízeny obce s rozšířenou působností (Olomouc, Litovel, Uničov a Šternberk) a obce s pověřeným obecním úřadem (Hlubočky, Litovel, Olomouc, Šternberk, Uničov, Moravský Beroun). V okrese žije okolo 230 000 obyvatel.²⁹

Míra registrované nezaměstnanosti v okrese dosahovala v roce 2010 11,17% z 118 768 ekonomicky aktivních obyvatel³⁰.

3.8.3.1 Kulturně – historické předpoklady

Olomouc

Centrem okresu je město Olomouc. Město nabízí mnoho turistických zajímavostí. Jedna z památek sloup nejsvětější Trojice, je dokonce od roku 2000 zapsaná v seznamu Unesco. Tento sloup byl vystaven v letech 1716 – 1754. Byl vysvěcen za přítomnosti císařovny Marie Terezie v roce 1754. Sloup má bohatou figurální výzdobu a je 35 m vysoký. Ve městě se dále nachází Mariánský sloup a barokní kašny (Caesarova kašna, Herkulova kašna, Ariónová kašna, Neptunova kašna, Jupiterova kašna, kašna Tritonů, Merkurova kašna), spolu se sloupem Nejsvětější Trojice patří mezi národní kulturní památky. Další významnou památkou je radnice. Radnice má prvky gotiky i renesance. V radnici sídlí městské informační centrum. Součástí radnice je radniční věž s orlojem (1. písemná zmínka o orloji pochází z roku 1519, dnešní podoba je z let 1947-1955), ze které je krásný výhled na staré město. Věž je přístupná veřejnosti každý den.

²⁹ ČSÚ (2012)

³⁰ RIS (2010)

V Olomouci sídlí také druhá nejstarší univerzita v České republice, Univerzita Palackého. Univerzita vznikla v roce 1566 zřízením jezuitské koleje, nabízela obory filozofie a teologie, po zrušení jezuitského řádu byla univerzita zestátněna a následně byla zrušena úplně (v roce 1773). K obnovení univerzity došlo v roce 1946. V současné době má univerzita 7 fakult, kde studuje asi 20 000 studentů.

Ve městě je možno vidět mnoho zajímavých památek. Mezi některé z nich patří: Edelmanův palác (je symbolem rozvoje města), Petrášův palác (vystavěn v renesančním slohu), Moravské divadlo, Hauenschildův palác (zdobený figurálními reliéfy), Terezká brána (součást opevnění budovaného za vlády Marie Terezie), kaple sv. Jana Sarkandra (nejmladší církevní stavba v Olomouci), vila Primavesi (secesní stavba), klášter klarisek (nedochovala se středověká podoba, byl barokně přestavěn), katedrála sv. Víta (nejvýznamnější církevní stavba v Olomouci), Zdíkův palác (dříve se jmenoval Přemyslovský, z 12. století), Arcidiecézní muzeum (má stálou expozici, která se týká duchovní kultury na Moravě), Arcibiskupský palác (z roku 1516), klášter Hradisko (druhý nejstarší klášter na Moravě³¹).

Svatý Kopeček

Svatý kopeček patří k nejvýznamnějším poutním místům na Moravě. Dominuje mu bazilika ze 17. století, která prošla mnoha úpravami. V blízkosti baziliky byla vybudovaná ZOO, která byla otevřena v roce 1956. Po dobu, kterou je zahrada otevřena, ji navštívilo přibližně 10 617 000³² osob.

Hrad Bouzov

Hrad byl založen na přelomu 13. a 14. století. Od roku 1945 hrad patří státu a v roce 1999 byl prohlášen národní kulturní památkou. Hrad byl jako každý jiný několikrát přestavěn, dnešní podoba pochází z let 1895 – 1910. Hrad má dva funkční padací mosty a padací mříž, vše mohou návštěvníci vidět u slavnostních příležitostí. Hrad je využíván pro pořádání společenských akcí a natáčeli se na něm některé pohádky a historické filmy (O princezně Jasněnce a létajícím ševci, O medvědu Ondřejovi, Kopretiny pro zámeckou paní, Princezna Fantaghiro nebo také Mladý Indiana Jones či Arabela).

³¹ Nejstarší klášter na Moravě je klášter Rajhrad v blízkosti Brna.

³² SVATÝ – KOPEČEK (2012)

Další kulturně – historické zajímavosti:

Flóra Olomouc (tradiční výstava květin), Zámek Náměšť na Hané (se sbírkou kočárů olomouckých biskupů a arcibiskupů), zámek v Bílé Lhotě s arboremem (pod správou Vlastivědného muzea v Olomouci), hrad Šternberk (obrné sídlo z 13. století), vojenský výcvikový prostor Libavá (druhý největší vojenský prostor v České republice³³), lázně Slatinice (kde se léčí nemoci pohybového aparátu, bolesti páteře, zad a kloubů).

3.8.3.2 Přírodní předpoklady

Severní část okresu je tvořena Nízkým Jeseníkem a Oderskými vrchy a západní část Dražanskou vrchovinou. Na území okresu Olomouc se rozprostírá chráněná krajinná oblast Litovské Pomoraví. Hlavní atrakcí oblasti jsou meandry řeky Moravy, celková rozloha CHKO činí 92 km². V CHKO žije mnoho ohrožených druhů zvířat a rostlin (např. bobr, vydra říční, užovka obojková nebo rak říční). Dále se na území nachází 3 národní přírodní rezervace (Špraněk, Vrapáč, Ramena řeky Moravy), 3 národní přírodní památky (Na Skále, Třesín, Park v Bílé Lhotě), 15 přírodních rezervací a 17 přírodních památek.³⁴

Javoříčské jeskyně

První písemná zmínka o jeskyních pochází z roku 1873. Jeskyně patří k nejkrásnějším krasovým jeskyním v České republice. Celý systém jeskyně je tvořen dómy, chodbami, propastmi a puklinami a bohatou krápníkovou výzdobou. Veřejnosti jsou přístupné od roku 1939, návštěvníci si mohou vybrat ze dvou okruhů, z krátkého (450 m) a dlouhého (800 m). Celková délka jeskyně jsou téměř 4 000 m.

Mladečské jeskyně

Tento systém jeskyně je tvořen z ostrůvků, které vystupují z devonských vápenců. Jeskyně jsou dlouhé 1250 m. Pro veřejnost byly otevřeny v roce 1911, a to 380 m okruh.

Další přírodní zajímavosti:

Přírodní park Terežské údolí (u Náměště na Hané), naučné stezky Prabába a Heníčka (v okolí Šternberka), pramen řeky Odry (vojenský prostor Libavá).

³³ Největší vojenský prostor se nachází v Hradišti.

³⁴ ČSÚ (2012)

3.8.3.3 Sportovní předpoklady

V okrese se nachází pouze jeden ski areál Hlubočky, mnohem více středisek je v okrese Jeseník a Šumperk, kde se rozkládá pohoří Jeseníky.

Ale i přesto je v okrese sportovní využití. Například v okrese je poměrně hustá síť cyklostezek. Nacházejí se zde i dvě dálkové cyklotrasy Moravská a Jantarová.

Pro ty co mají rádi plavání, je zde přírodní koupaliště jezero Poděbrady (v blízkosti Horky nad Moravou), v Olomouci se nachází i aquapark a v téměř v každém větším městě je koupaliště (Uničov, Olomouc, Litovel).

Také milovníci adrenalinu si přijdou na své, je zde Fun park Hlubočky (bikepark), horské koloběžky a minikáry v Bouzově.

3.8.3.4 Počet hostů a kapacita hromadně ubytovacích zařízení

V okrese Olomouc se v roce 2000 nacházelo 49 ubytovacích zařízení, v roce 2010 nepatrně přibýlo těchto zařízení (51 ubytovacích zařízení). I přes nízký počet ubytovacích zařízení se výrazně zvýšil počet lůžek v těchto zařízeních. V roce 2000 bylo k dispozici turistům 3002 lůžek, v roce 2010 jich bylo již 3832. Od roku 2000 do roku 2005 nejsou údaje o místech pro stany a karavany, což je velmi zvláštní. V okrese Olomouc od roku 2000 do roku 2005 přibývalo návštěvníků a nebyly místa pro stany a karavany. I počet příjezdů hostů se v tomto okrese zvýšil.

V roce 2000 okres navštívilo 65 872 hostů, v roce 2010 jich bylo již 121 503. Počet turistů se sice zvýšil, ale doba jejich pobytu v okrese se snížila ze 4,7 dne na 3 dny.

Tabulka č. 3.12: Počet návštěvníků a kapacita hromadně ubytovacích kapacit v okrese Olomouc

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	65 872	51 433	246 294	209 193	3,7	4,7	40,1	46,8	49	1 357	3 002	-
2001	92 912	64 426	246 915	178 912	2,7	3,7	44,1	53,1	50	1 303	2 920	-
2002	109 925	76 978	297 556	216 808	2,7	3,7	39,9	47,0	58	1 469	3 305	-
2003	114 715	77 692	285 431	210 238	2,5	3,5	24,5	30,9	55	1 386	3 147	-
2004	118 965	78 512	284 259	198 646	2,4	3,4	26,4	34,3	51	1 321	3 050	-
2005	121 905	78 337	297 438	193 418	2,4	3,4	25,8	31,4	52	1 590	3 735	-
2006	120 530	78 783	268 694	179 923	2,2	3,2	28,1	34,7	50	1 269	2 858	66
2007	137 796	88 725	293 675	193 139	2,1	3,1	30,7	37,0	56	1 317	2 958	66
2008	126 213	76 958	258 692	164 776	2,0	3,0	28,9	35,2	57	1 626	3 608	66
2009	106 614	63 785	218 423	142 976	2,0	3,0	25,0	30,4	52	1 261	2 803	60
2010	121 503	67 346	244 987	146 825	2,0	3,0	25,9	32,4	51	1 661	3 832	60

Zdroj: ČSÚ

3.8.4 Okres Přerov

Okres Přerov se nachází v samotném centru Moravy, na soutoku řeky Bečvy a Moravy. Rozkládá se na území o rozloze 845 km². Zaujímá 16% z celkové plochy Olomouckého kraje. Okres je tvořen 95 obcemi, 6 městy (Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Potštát, Přerov a Tovačov) a 3 městysi (Brodek u Přerova, Dřevohostice, Hustopeče nad Bečvou). Opět jsou zde zřízeny pro účely státní správy obce s pověřeným obecním úřadem (Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Přerov) a obce s rozšířenou působností (Hranice, Lipník nad Bečvou, Přerov). V okrese žije přes 134 000 obyvatel.³⁵

Město je důležitým železničním uzlem v České republice. Dále je město známo, díky pivovaru Zubr, Hanácké Kyselce, která vyvěrá na povrch v nedaleké Horní Moštěnici.

Míra nezaměstnanosti v tomto okrese se pohybovala v roce 2010 okolo 13 % z 68 625 ekonomicky aktivního obyvatelstva³⁶.

3.8.4.1 Kulturně – historické předpoklady

Město Přerov

Město má historické jádro, které bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou v roce 1992. Nedaleko centra se nachází zámek, kde je umístěno muzeum Komenského. V Přerově – Předmostí se nachází naleziště lovců mamutů.

Hrad Helfštýn

Hrad vznikl pravděpodobně v 13. století. Svou rozlohou se řadí mezi největší hradní komplex v Evropě. V současnosti je z hradu zřícenina, kterou spravuje Muzeum Komenského v Přerově. Veřejnosti jsou přístupná čtyři nádvoří. Hrad je využíván k pořádání kulturních akcí. Každoročně se na hradě koná Hefaiston, kdy zde přijdou kováři z různých zemí a vytváří umělecká díla. Tato díla jsou zde pak také vystavována. Tuto akci financuje Olomoucký kraj.

Teplice nad Bečvou

V roce 1711 byla v Teplicích vystavena první lázeňská budova, poté se prokázaly léčebné účinky zdejší minerální vody a lázně se rozšiřovaly. V současné době se zde léčí nemoci srdce, cév, ale i pohybový aparát.

³⁵ ČSÚ (2012)

³⁶ RIS (2010)

Další kulturně – historické zajímavosti:

Lázně Bochoř (často nazývány Moravské Piešťany, léčí se zde nemoci pohybového ústrojí a revmatických onemocnění), zámek Tovačov (pravděpodobně založen v polovině 11. století, pak přestavěn na vodní tvrz, která je obklopena rybníky), větrný mlýn v Partutovicích (z druhé poloviny 19. století), zřícenina hradu Potštát, viadukty a tunel ve Slavíči (vedla tudy Severní dráha Ferdinandova), zvonařská dílna rodiny Dytrychů v Brodku u Přerova.

3.8.4.2 Přírodní předpoklady

V okrese Přerov se nachází 1 národní přírodní památka (Zbrašovské aragonitové jeskyně), 3 národní přírodní rezervace (Hůrka u Hranic, Zástudánčí, Žebračka) a 7 přírodních památek (Kamenice, Lhotka u Přerova, Malé laguny, Na Popovickém kopci, Nad kostelíčkem, Těšice, V oboře) a 6 přírodních rezervací (Bukoveček, Doubek, Dvorčák, Malá Kobylanka, Škrabalka, Velká Kobylanka)³⁷

Zbrašovské aragonitové jeskyně

Jeskyně byly objeveny na přelomu let 1912 – 1913. Tyto jeskyně jsou hydrotermálního původu, jsou jediné v České republice. Mají ještě jedno prvenství v rámci České republiky, a to že jsou nejteplejšími jeskyněmi, průměrná teplota se pohybuje okolo 15° C. Celková délka jeskyní je 1322 m, veřejnosti je ale přístupných pouze 375 m.

Hranická propast

V rámci ČR je to nejhlubší propast. Vznikla vyvěráním pramenů řeky Bečvy společně s CO₂ na povrch, poté se propadl strop a vznikl vstup k propasti. Dosud změřená hloubka propasti je 289,5 m. Podle různých měření se předpokládá, že celková hloubka propasti je 329,5 m, to ale není potvrzeno zatím.

Tovačovské rybníky

V roce 1654 existovalo v okolí Tovačova 24 rybníků. Obnoveny byly 4 rybníky (Hradecký, Kolečko, Křenovský a Náklo). Každý rok se na podzim koná slavnostní výlov Hradeckého rybníka. Tato akce přiláká do Tovačova mnoho turistů.

³⁷ ČSÚ (2012)

Další přírodní zajímavosti:

Park Michalov v Přerově, naučná stezka Předmostím až do pravěku (k památníku lovců mamutů), anglický park ve Veselíčku (nejcennější na Moravě).

3.8.4.3 Sportovně – turistické předpoklady

Přestože se v okrese nenacházejí významné hory, i tady je jedno lyžařské středisko v Potštátě.

Pro sport slouží většinou sportovní zařízení, jako jsou plovárny, haly pro tenis, badminton. Nedaleko města Přerova se nachází 25 tenisových kurtů. Pro milovníky motorových sportů je zde Přerovská rokle, kde se konají různá mistrovství. K plavání slouží také přírodní koupaliště Laguna. Pod hradem Helfštýn je lanový park, kde nadšenci zdolávají různé překážky.

Cyklisté zase využijí cyklostezky, kterých je v okolí několik, známá je Cyklostezka Bečva.

3.8.4.4 Počet hostů a kapacita hromadně ubytovacích zařízení

Tabulka č. 3.13: Počet návštěvníků a kapacita hromadně ubytovacích zařízení v okrese Přerov

	Počet příjezdů hostů	z toho Rezidenti	Počet přenocování	z toho Rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	51 127	40 374	424 824	367 867	8,3	9,3	40,2	45,3	25	1 037	2 239	104
2001	44 061	30 585	336 292	273 749	7,6	8,6	26,0	26,6	29	1 056	2 337	104
2002	39 800	28 102	303 749	256 232	7,6	8,6	30,7	34,8	32	1 077	2 319	104
2003	49 482	38 834	323 848	288 508	6,5	7,5	25,5	32,4	35	1 070	2 403	104
2004	47 311	36 445	328 664	295 510	6,9	7,9	24,7	31,3	32	1 020	2 260	74
2005	53 213	40 914	364 281	325 583	6,8	7,8	26,3	31,9	29	997	2 174	100
2006	50 173	39 062	305 916	269 984	6,1	7,1	23,7	28,6	27	985	2 159	100
2007	56 185	44 096	311 991	273 575	5,6	6,6	23,3	26,4	26	991	2 180	70
2008	54 556	41 705	278 649	246 974	5,1	6,1	19,8	28,2	33	1 103	2 383	75
2009	51 676	38 325	283 572	249 679	5,5	6,5	16,5	20,9	34	1 157	2 510	26
2010	48 023	35 512	265 351	240 276	5,5	6,5	17,7	21,4	26	953	1 993	26

Zdroj: ČSÚ

V roce 2000 se v okrese Přerov nacházelo 25 ubytovacích zařízení, v roce 2010 sice přibýlo jedno ubytovací zařízení, ale ve srovnání s rokem 2009 jich ubylo o 8 zařízení. Výrazný pokles byl také u míst pro stany karavany. V roce 2000 bylo v okrese 104 míst pro stany a karavany, v roce 2010 jich zbylo jen 26.

Také počet lůžek v ubytovacích zařízeních se snížil z 2239 lůžek v roce 2000 na 1993 lůžek v roce 2010. V roce 2000 byla průměrná doba pobytu 9,3 dne, v roce 2010 byla již 6,5 dne. V okrese Přerov je největší délka pobytu turistů v celém kraji. Přesahuje i průměr ČR. (V roce 2010 se pohybovala průměrná délka pobytu na 4 dnech.)

3.8.5 Okres Prostějov

Posledním okresem v Olomouckém kraji je okres Prostějov. Nachází se v jižní části kraje. Celková rozloha území činí 770 km², to znamená, že zaujímá 14,6 % z celkové rozlohy Olomouckého kraje. Okres je složen z 86 obcí, 5 měst (Konice, Kostelec na Hané, Němčice nad Hanou, Plumlov, Prostějov) a 6 městysi (Brodek u Prostějova, Drahany, Kralice na Hané, Nezamyslice, Protivanov, Tištín). Mezi obce s rozšířenou působností patří Konice a Prostějov a mezi obce s pověřeným obecním úřadem Konice, Němčice nad Hanou a Prostějov. V okrese žije přibližně 110 000 obyvatel.

Centrem okresu je město Prostějov, které je významné díky průmyslu. Již v historii se ve městě rozvíjelo soukenictví, následně se rozvíjel textilní průmysl, bohužel v dnešní době již tento průmysl upadá. Dále se ve městě rozvíjel strojírenský průmysl, vyráběly se zde zemědělské stroje, i tato výroba již není významná ve městě. Také potravinářský průmysl má zde své místo (Prostějovská Starorežná, sýr Niva).³⁸

Nezaměstnanost v okrese Prostějov dosahovala v roce 2010 11,07% z 53 816 ekonomicky aktivního obyvatelstva³⁹.

3.8.5.1 Kulturně – historické zajímavosti

Město Prostějov

Historické jádro města je vyhlášeno památkovou zónou. Mezi významné památky ve městě patří Národní dům, který byl vystavěn v letech 1905 – 1907, nová radnice s orlojem (návštěvníci na něm mohou pozorovat kalendářní měsíce a postavení měsíce a slunce na obloze), renesanční zámek. Ve městě žil Jiří Wolker, návštěvníci si mohou prohlédnout jeho rodný dům. Na počest Jiřího Wolkera se každoročně v červnu koná festival poezie.

³⁸ ČSÚ (2012)

³⁹ RIS (2010)

Další kulturně – historické zajímavosti: zámek Plumlov (hrad, který byl přestavěn na zámek), lázně Skalka (léčí se zde nemoci pohybového aparátu, revmatických onemocnění, cukrovky a problémů se štítnou žlázou), barokní zámek v Konicích, zámek Čechy pod Kosířem (k vidění díla malíře Josefa Mánese), zřícenina hradu Čertův hrádek (v obci Malé Hradisko), větrný mlýn v Přemyslovicích, zámek v Brodku u Prostějova.

3.8.5.2 Přírodní předpoklady

I na území okresu Prostějov se nachází 3 národní přírodní památky (Hrdibořické rybníky, Růžičkův lom, Státní lom), 13 přírodních rezervací (Andělova zmola, Blátka, Bučina u Suché louky, Kněží hora, Lipovské úpolínové louky, Pod Švancarkou, Průchodnice, Rudka, Skály, Skelná Huť, Terezké údolí, Uhliska, Vitčický les) a 31 přírodních památek.

V okrese se nachází v blízkosti Konic přírodní park Kladecko, jehož součástí je i naučná stezka. V Průchodnicích mohou návštěvníci vidět skalní bránu s jeskynními chodbami. Dalším přírodním parkem je Velký Kosíř s naučnou stezkou. Jedná se o vrchol Dražanské vrchoviny, někdy též nazýván Hanácký Mont Blanc.⁴⁰

3.8.5.3 Sportovně turistické předpoklady

I v okrese Prostějov mohou lyžaři navštívit lyžařské areály Kladky za městem Konice a Malé Hradisko u Protivanova.

V okrese je několik sportovních zařízení, bazénů. Stejně jako v Přerově je zde velký počet tenisových kurtů, celkem je zde 21 kurtů.

Oblíbená pro turisty je také Plumlovská přehrada, která byla vybudována v letech 1913 – 1914. Pro cyklisty jsou zde cyklostezky, nejvýznamnější je Jantarová stezka.

3.8.5.4 Návštěvnost a kapacita hromadně ubytovacích zařízení

V okrese Prostějov se nachází 33 ubytovacích zařízení, počet zařízení se od roku 2000 moc nezměnil. Od roku 2001 do roku 2007 se počet zařízení pohyboval okolo 36, a od roku 2008 do roku 2010 se v okrese Prostějov nacházelo 33 ubytovacích zařízení.

⁴⁰ ČSÚ (2012)

Nepatrně klesl počet lůžek, v roce 2000 bylo pro turisty k dispozici 1864 lůžek. V roce 2010 jich ubylo na 1850 lůžek. Také ubyly místa pro stany a karavany. V roce 2000 bylo v okrese Prostějov 239 míst pro stany a karavany, v roce 2010 jich bylo jen 181. Přitom v letech 2002 až 2007 se v okrese nacházelo okolo 500 míst pro stany a karavany. Podobně jako klesá počet ubytovacích zařízení, klesá i počet návštěvníků. V roce 2000 přijelo do okresu Prostějov 39 862 hostů, v roce 2010 jich přijelo jen 31 950. Také průměrná doba pobytu v okrese je ve srovnání s rokem 2000 (průměrná délka pobytu 5,1 dne) kratší, v roce 2010 pobývali lidé v okrese v průměru 3,6 dne.

Tabulka č. 3.14: Počet návštěvníků a kapacita hromadně ubytovacích zařízení v okrese Prostějov

	Počet příjezdů hostů	z toho Rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	39 862	32 211	164 720	136 811	4,1	5,1	39,4	41,4	33	575	1 864	239
2001	39 976	30 540	118 655	92 432	3,0	4,0	40,8	43,9	34	590	1 892	218
2002	27 424	20 428	89 719	66 870	3,3	4,3	40,1	41,8	38	661	2 003	486
2003	39 144	29 688	109 602	81 335	2,8	3,8	26,4	31,2	38	670	2 009	496
2004	41 395	32 361	104 997	81 873	2,5	3,5	25,5	30,6	38	682	2 079	526
2005	46 102	36 680	123 233	97 624	2,7	3,7	29,4	34,4	38	686	2 081	546
2006	43 685	34 892	124 173	99 361	2,8	3,8	28,5	35,0	37	686	2 083	571
2007	41 305	33 181	99 921	76 809	2,4	3,4	28,6	35,0	34	615	1 786	531
2008	39 460	31 038	98 372	77 273	2,5	3,5	24,9	29,7	33	638	1 838	265
2009	32 932	26 389	81 988	66 630	2,5	3,5	19,8	24,0	33	676	1 942	205
2010	31 950	25 951	82 014	66 909	2,6	3,6	22,4	26,8	33	654	1 850	181

Zdroj: ČSÚ

4 Možnosti řešení problematiky cestovního ruchu v Olomouckém kraji

V předchozí kapitole byl představen Olomoucký kraj a každý jeho okres. Byla zde zhodnocena zařízení, která jsou lákavá pro turisty. Z analýzy vyplynulo, že kraj má velký potenciál pro cestovní ruch. V kraji se nachází kulturně – historické podmínky, přírodní podmínky i sportovní podmínky pro cestovní ruch.

Z druhé části dále vyplynulo, že počet návštěvníků v každém okrese střídavě rostl a klesal do roku 2008, v období krize nebyl pokles návštěvnosti až tak velký jak by se dalo předpokládat. Ale období krize nastartovalo postupně klesající počet návštěvníků ve všech okresech.

Výjimkou je pouze okres Olomouc, kde byla krize překonána a v roce 2010 začala návštěvnost opět stoupat. Podobně jsou na tom i ubytovací zařízení, od roku 2008 klesá počet ubytovacích zařízení. Majitelé ubytovacích zařízení jsou často nuceni k zavření takového zařízení z finančních důvodů.

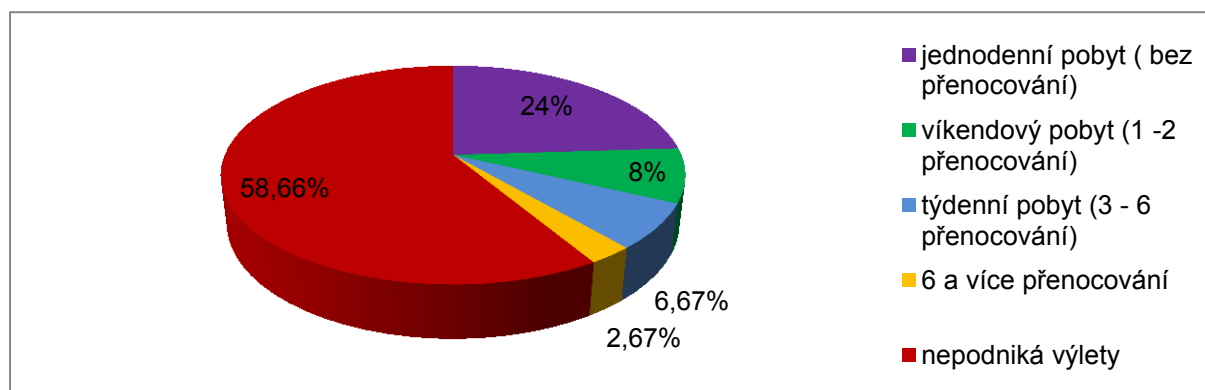
4.1 Cestovní ruch v Olomouckém kraji – dotazníkové šetření

Pro potřebu zpracování této práce, bylo provedeno dotazníkové šetření, které ale nemůže být reprezentativní. Je určeno pouze k ověření informací u lidí, u kterých bylo předpokládáno, že odpoví.

Dotazováno bylo 75 osob, z toho 48 žen a 27 mužů ve všech věkových kategoriích. Účelem dotazníkového šetření bylo získat informace o tom, co lidé v kraji postrádají. Z celkově 75 dotazovaných osob bylo 48 % osob z Olomouckého kraje, 33% z Moravskoslezského, 8% ze Středočeského kraje, 6, 7% ze Zlínského kraje, 2,67% z Jihomoravského kraje a 1,33% z Vysočiny.

Celkem 78,38% z dotazovaných považuje Olomoucký kraj za zajímavou destinaci a 21,62% nepovažuje kraj za zajímavou destinaci. Následně byla položena otázka, zda podnikají výlety nebo dovolenou, popřípadě ji plánují v Olomouckém kraji. Odpovědi byly překvapivě vyrovnané, 52,54% dotazovaných podniká výlety nebo dovolenou a 47,46% nepodniká výlety ani dovolenou. Je to zajímavé, když téměř 79% dotazovaných považuje Olomoucký kraj za zajímavou destinaci. Otázkou zůstává, proč kraj tedy nenavštěvují, když je pro respondenty zajímavou destinací.

Graf č. 4.1: Doba trávená na dovolené v Olomouckém kraji

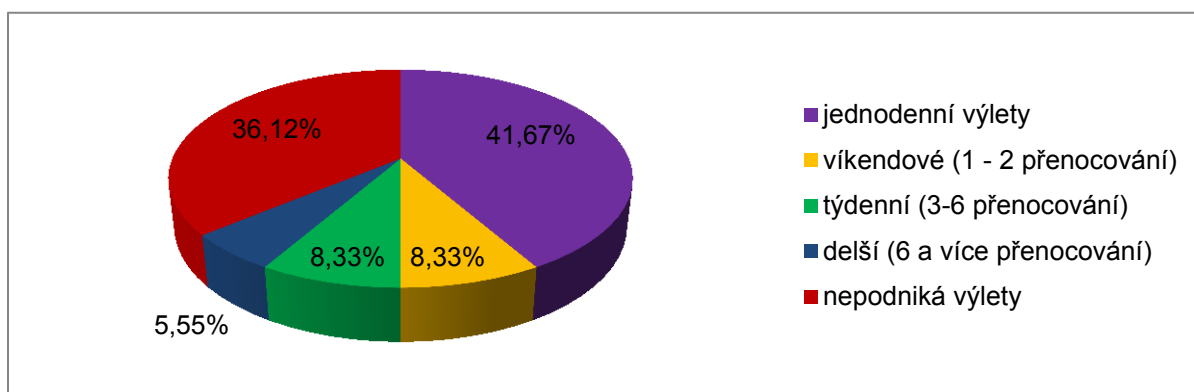
Zdroj: vlastní zpracování na základě posbíraných dat z dotazníkového šetření

Z celkového počtu dotazovaných 58,66 % nepodniká výlety v Olomouckém kraji, 24% z dotazovaných podniká jednodenní výlety, 8% podniká víkendové pobyty,

6,67% tráví týdenní dovolenou v kraji a 2,67% tráví 6 a více nocí v kraji. Kraj se prostřednictvím projektů, které budou uvedeny dále, se zabývá spíše na jednodenní návštěvníky. Měl by se zaměřit i na návštěvníky, kteří v kraji stráví alespoň víkend (tím utratí více financí než jednodenní návštěvníci).

Také bylo zjišťováno, jak je to s obyvateli Olomouckého kraje. Jejich odpovědi jsou zaznamenány v grafu.

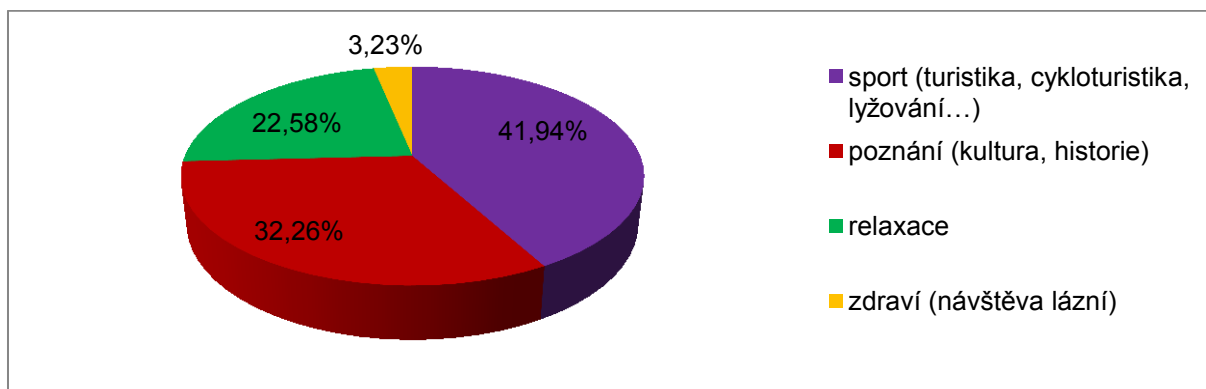
Graf č. 4.2: Doba trávená na dovolené v Olomouckém kraji u obyvatel z Olomouckého kraje

Zdroj: Vlastní zpracování na základě posbíraných dat z dotazníkového šetření

Z dotazníku vyplynulo, že nejvíce lidí podniká výlety či dovolenou v kraji z Olomouckého kraje 74,19%, z Moravskoslezského kraje 16,13%, ze Zlínského kraje 6,45% a z Vysočiny 3,23% z dotazovaných respondentů. Návštěvníci Olomouckého kraje podnikli dovolenou nebo výlet v kraji za určitým účelem.

Graf č. 4.3: Náplň pobytu v kraji

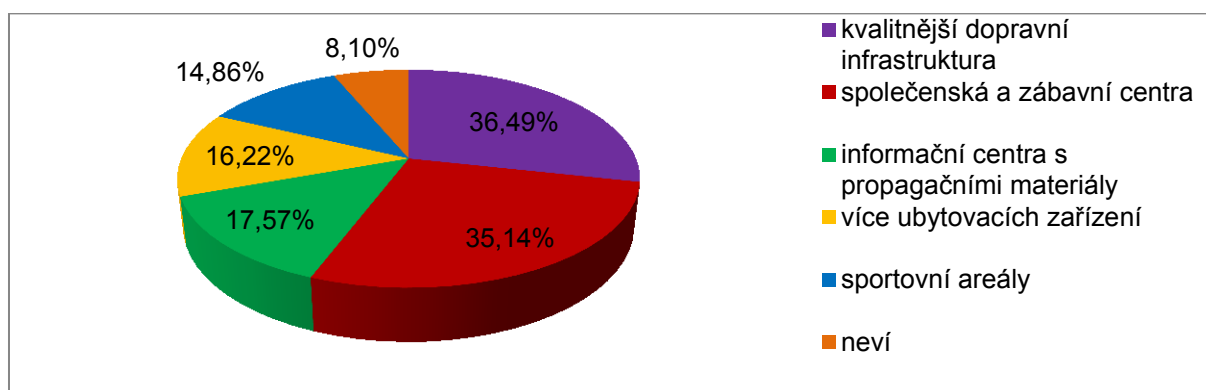
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat posbíraných z dotazníkového šetření

Hlavní náplní pobytu byl sport (41,94%), poznání (32,26%), relaxace (22,58%) a zdraví (3,23%).

Důvod návštěvy kraje je již zmíněn výše, dále bylo zjišťováno, co turisty láká do kraje a naopak co v kraji postrádají. Turisty, kteří kraj navštívili, nejvíce lákají tyto aktivity: návštěva turistických a historických zajímavostí (54,84%), pěší turistika (38,71%), koupání a vodní sporty (35,48%), cykloturistika (25,81%), lyžování a zimní sporty (19,35%), péče o zdraví (6,45%) a relaxace (3,23%).

Všem dotazovaným byla položena otázka, co postrádají v kraji. Podle odpovědí, lidé postrádají kvalitnější dopravní infrastrukturu, společenská a zábavní centra, informační centra s propagačními materiály, více ubytovacích zařízení a někteří netuší, co by jim mohlo v kraji chybět.

Graf č. 4.4: Co postrádáte v Olomouckém kraji? Bylo možných více odpovědí a toho také někteří využili.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat posbíraných z dotazníkového šetření

Na dovolenou nebo výlet mohou lidé jezdit autem, autobusem, vlakem nebo letadlem, často také kombinují tyto dopravní prostředky. Z dotazníku vyplynulo, že většina dotazovaných respondentů (asi 65 %) cestuje na dovolenou nebo výlet autem, proto také postrádají kvalitnější dopravní infrastrukturu. To ale určitě není jen problém Olomouckého kraje, ale spíše celé ČR. Dopravní infrastruktura je velmi důležitá především pro konkurenceschopnost kraje. Kapitola 3.4 je věnovaná dopravní infrastruktuře, z ní je patrné, že je v kraji dostatečná, ale nekvalitní.

35,14 % respondentů postrádá společenská a zábavní centra. Podle zjištěných údajů se v kraji nenachází významné společenské a zábavní centrum, tím není myšleno nákupní centrum. V kraji je 6 aquaparků, většinou se ale jedná o menší komplexy.

Další, co lidé v kraji postrádají, jsou informační centra s propagačními materiály (17,57%), Tento problém už kraj řeší pomocí programů rozvoje cestovního ruchu a bude uvedeno dále.

Více ubytovacích zařízení postrádá 16,22 % respondentů. Turisté upřednostňují ubytování v chatkách 32,26%. V penzionech se ubytovává 25,81% respondentů, v hotelu a turistické ubytovně 16,13%, a ve stanu 3,23% z dotazovaných. V kapitole 3.7 je zmíněna turistická infrastruktura. Lidé si stěžují právem, i ze statistiky vyplývá, že v Olomouckém kraji je nejméně ubytovacích zařízení ze všech ostatních krajů. To ale může být také způsobeno menší návštěvností od roku 2008. Ale od roku 2010 se pomalu začíná zvyšovat počet návštěvníků. Proto by se kraj měl také zaměřit na ubytovací zařízení, aby opět nezačala návštěvnost kraje klesat.

Sportovní areály jsou téměř ve všech větších městech. Přesto ale jejich na jejich nedostatek si stěžovalo 14,86% respondentů.

Problematikou cestovního ruchu se zabývá program rozvoje cestovního ruchu, který vypracoval Olomoucký kraj.

4.2 Program Olomouckého kraje pro rozvoj cestovního ruchu

Na státní úrovni existuje Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR. Jedná se o střednědobý dokument, který se zabývá rozvojem cestovního ruchu na území ČR. V dokumentu jsou stanoveny čtyři strategické cíle pro rozvoj cestovního ruchu.

- 1) Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu
- 2) Rozšiřování a zkvalitnění infrastruktury a služeb cestovního ruchu
- 3) Marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů
- 4) Vytváření organizační struktury cestovního ruchu⁴¹

Olomoucký kraj má vytvořený program rozvoje cestovního ruchu. Tento program vznikl v roce 2003 a byl několikrát aktualizován.

V rámci této práce bylo pracováno s poslední aktualizací, tedy programem rozvoje cestovního ruchu na období 2011 – 2013 s výhledem do roku 2016. V tomto programu si Olomoucký kraj stanovil globální cíl a specifické cíle, které budou naplňovány prostřednictvím priorit.

⁴¹ MMR (2012)

Za globální cíl si zvolil: Zvýšit ekonomickou výkonnost sektoru cestovního ruchu efektivním využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu (přírodního a kulturního) a tím docílit konkurenceschopnosti Olomouckého kraje, aby se stal významnou destinací cestovního ruchu. Olomoucký kraj si stanovil v tomto cíli:

- zvýšení četnosti pobytů příjezdějících turistů prodloužení hlavní návštěvnické sezóny
- zvýšení počtu domácích a zahraničních návštěvníků a zvýšení jejich výdajů v regionu
- zvýšení zaměstnanosti v cestovním uchu udržením stávajících a vytvářením nových pracovních míst

Dále byly v programu stanoveny priority a opatření, prostřednictvím kterých budou cíle naplňovány.

Priorita 1: Veřejná infrastruktura a služby

- zlepšit dopravní dostupnost a propojit turistická centra s urbanistickými a ekonomickými centry
- zlepšení kvality veřejné infrastruktury a rozvoj volnočasových aktivit (jedná se o budování cyklostezek, budování nových areálů pro volnočasové aktivity, modernizace stávajících areálů)

Aktivita kraje, které by měly vést k naplnění stanovených priorit:

- modernizace dálnic a rychlostních silnic, úprava frekventovaných silnic
- výstavba a modernizace cyklostezek a významných tras a stezek
- vytvoření cyklovlaků, cyklobusů, úschovny a půjčovny kol v turistických regionech.
- modernizace a rozšiřování stávající infrastruktury cestovního ruchu (pro rozvoj venkovské turistiky, kulturně – poznávací, lázeňská infrastruktura, budování sportovních areálů)
- budování značení turistických tras a stezek
- rozšiřování turistických informačních center a zajištění lepšího technického vybavení těchto center
- úpravy a modernizace kulturních, historických a technických památek
- zlepšení přístupnosti přírodních památek

V roce 2010 se udělalo v rámci této priority:

- Vypracovaná studie „Strategie rozvoje cyklistické dopravy“. Celkové náklady činily v roce 2010 asi 100 tisíc Kč.
- Označeny 2 kulturní turistické cíle (zámek a Muzeum kočárů Čechy pod Kosířem a zámek Náměšť na Hané). Celkové náklady v roce 2010 byly 313 720 Kč.
- Kraj poskytl příspěvek na organizaci cestovního ruchu pro oblast Jeseníky ve výši 2 milióny Kč a pro oblast Střední Morava ve výši 1,5 miliónu Kč.
- Poskytnut příspěvek ve výši 360 tisíc Kč na pravidelnou údržbu a obnovu turistických, cykloturistických a lyžařských tras.

Priorita 2: Podnikatelská infrastruktura a služby

- zaměřené na budování a obnovu veřejné infrastruktury z investic podnikatelů

Aktivity kraje, které by měly vést k naplnění těchto priorit:

- modernizace, rekonstrukce a rozšíření ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení
- výstavba sportovních areálů, které budou primárně určeny pro cestovní ruch
- rekonstrukce a modernizace lázeňských budov a kulturních památek
- modernizace a rekonstrukce pro pobyt u vody (stravovací a ubytovací zařízení, komunikace pro přístup)
- výstavba zábavních a volnočasových center

V roce 2010 nebylo v rámci této priority nic uděláno.

Priorita 3: Marketing a řízení

- zaměřeno na zpracování a zkvalitňování materiálů k rozvoji cestovního ruchu, zlepšování informačních internetových systémů

Aktivity kraje, které by měly vést k naplnění těchto priorit:

- zpracování a příprava marketingové strategie
- práce na produktových balíčcích
- příprava elektronických i tiskových materiálů

V roce 2010 se v rámci této priority udělalo:

- tvorba nových produktů cestovního ruchu a tvorba produktových balíčků. Celkové náklady činily 8 976 191 Kč (4 088 064 Kč tiskoviny, 2 645 340 Kč

kampaně, 73 150 Kč personální zajištění infobusu, 1 149 622 Kč veletrhy v ČR, 1 020 015 Kč distribuce propagačních materiálů).

- Rozšíření aplikací turistického portálu a zapojení deseti informačních center k úpravě dat o cestovním ruchu. Celkové náklady činily 2 940 000 Kč.
- Zpracována aktualizace programu rozvoje cestovního ruchu a marketingová studie pro období 2011 - 2013, celkové náklady byly 538 tisíc Kč.
- Vytvořen projekt cykloprůvodce Morava a Slezsko, projekt financoval Olomoucký kraj ve výši 222 741 Kč.⁴²

V rámci marketingu vznikla samotná strategie cestovního ruchu v Olomouckém kraji.

Priorita 1: Rozvoj organizace cestovního ruchu, lidských zdrojů a služeb

- rozvoj organizace cestovního ruchu, posílení manažerských schopností lidí, kteří pracují v cestovním ruchu

Tato priorita není řešena v programu rozvoje cestovního ruchu ani v akčním plánu marketingové strategie cestovního ruchu v Olomouckém kraji.

Priorita 2: Marketing

- podpora jednotlivých zajímavostí v Olomouckém kraji, tvorba propagačních materiálů, tvorba produktových balíčků

Tuto prioritu řeší i program rozvoje cestovního ruchu a byl také vytvořen projekt, který řeší marketing. Více o projektu bude uvedeno v následující kapitole (4.3)

Priorita 3: Rozvoj turistického informačního portálu Olomouckého kraje

- propagace regionu prostřednictvím internetových portálů
- rezervace ubytování, vstupenek pomocí internetu⁴³

I tato priorita je řešena v programu rozvoje cestovního ruchu a byl vytvořen projekt pro rozvoj turistického informačního portálu, který bude uveden v následující části. (4.3)

Program rozvoje cestovního ruchu je zaměřen na budování veřejné infrastruktury, jako jsou například cyklostezky, rozšíření stávající infrastruktury pro cestovní ruch, modernizaci a rozšíření ubytovacích a stravovacích zařízení a marketing cestovního ruchu. Z dotazníkového šetření ale vyplynulo, že v kraji chybí

⁴² PROGRAM ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU OK 2011 – 2013 – VÝHLED 2016, PLNĚNÍ AKČNÍHO PLÁNU V ROCE 2010 (2012)

⁴³ MARKETINGOVÁ STUDIE OK 2011 – 2013 – VÝHLED 2016

společenské a zábavní centrum, to ale program rozvoje cestovního ruchu neřeší. Dále lidé postrádají kvalitnější dopravní infrastrukturu, ta je v programu sice zahrnuta, ale je řešena jen pro bezmotorovou dopravu a značení kulturně - turistických cílů. Z dotazníku také vyplynulo, že lidem chybí turistická informační centra s propagačními kraji. To je v programu řešeno, jsou zpracovány i projekty k propagaci kraje. Kraj se věnuje ve velké míře propagaci kraje, měl by se také věnovat opravám a modernizacím turistických cílů, ubytovacích a stravovacích zařízení.

4.3 Projekty Olomouckého kraje na podporu rozvoje cestovního ruchu

Olomoucký kraj společně se Zlínským krajem tvoří region soudržnosti Střední Morava. Prostřednictvím regionálního operačního programu pro Střední Moravu jsou financovány projekty.

Mezi 3. prioritní oblast Regionálního operačního programu Střední Morava patří cestovní ruch. Pro tuto oblast je z fondů EU vyčleněno 121,6 mil. € z cíle Konvergence.⁴⁴

Mezi projekty Olomouckého kraje, které byly financovány z Regionálního operačního programu Střední Morava, patří marketingové aktivity Olomouckého kraje, rozšíření aplikací turistického portálu Olomouckého kraje, značení kulturních a turistických cílů v kraji.

Projekt cestování časem

Cílem tohoto projektu je propojení turistických zajímavostí v Olomouckém kraji a v Opolském vojvodství. Tento projekt spadá pod operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika. Do projektu se zapojila řada měst: Opolské vojvodství (marketingové aktivity), Šternberk (vybudování expozic v muzeu Času), Nysa (oprava městské knihovny), Opole (vytvoření expozice o historii města Opole a Opolského vojvodství), Brzeg (vytvoření expozice petrolejových lamp).

⁴⁴ Pomocí fondů EU jsou naplňovány cíle Hospodářské a sociální soudržnosti. Pro období 2007 – 2013 jsou stanoveny 3 cíle: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Projekt má být ukončen v červnu roku 2012. Projekt má být financován z ČR ve výši 64,85% a z PR ve výši 35,15 %. Celkové náklady budou pravděpodobně 40 543 380 Kč.⁴⁵

Projekt marketingové aktivity Olomouckého kraje

Tento projekt je zaměřen na tvorbu propagačních materiálů. Kraj vytváří průvodce (na léto i na zimu) Olomouckého kraje v českém jazyce, anglickém jazyce, německém jazyce a polském jazyce. V roce 2011 bylo vytvořeno 300 000 ks turistického průvodce na léto v českém jazyce, 15 000 ks v anglickém jazyce, 30 000 ks v německém jazyce a 45 000 ks v polském jazyce. Dále byl pro sezónu 2010 /2011 vytvořen turistický průvodce na zimu, v nákladech 115 000 ks v českém jazyce, 15 000 ks v německém jazyce a 30 000 ks v polském jazyce. Pro sezónu 2011 / 2012 nebyl katalog zatím vydán. Průvodce lázně a wellness byl vydán pro sezónu 2012 – 2013 v nákladech 15 000 ks v českém jazyce, 3000 ks v anglickém jazyce, 3000 ks v německém jazyce a 4000 ks v polském jazyce. Pro období 2011 – 2013 byl vydán katalog pro rodiny s dětmi. Katalog je v českém, anglickém, německém i polském jazyce. Celkově bylo vydáno 30 000 ks tohoto katalogu.

Také obdobně jako katalog pro rodiny s dětmi byl vydán i katalog ubytování v nákladech 10 000 ks. Dále je kraj propagován na internetu (například na sociálních sítích), kde jsou odkazy na internetové stránky Olomouckého kraje. Sice byl vytvořen profil na sociální síti facebook, ale také měla být vytvořena bannerová reklama. Reklama se ale nezobrazuje na žádném webovém portálu. Kraj se účastní také různých veletrhů, které se konají v České republice. V roce 2011 se kraj účastnil veletrhů Regiontour v Brně, Tourism Expo Olomouc, For Bikes Praha a Dovolená Ostrava a také veletrhů v Německu, Rusku, Rakousku, Slovensku, Polsku a Ukrajině, kde propagoval své turistické zajímavosti. Dále měla být vytvořena reklama v MHD nebo na nádražích prostřednictvím informačních letáků. To se kraji také vytvořil. V roce 2011 byly vytvořeny i propagační předměty. Celkové bylo vytvořeno 2500 ks propagačních předmětů v hodnotě od 10 do 500 Kč za kus. Projekt je financován z regionálního operačního programu Střední Morava ve výši 19 550 000,- Kč a z Olomouckého kraje ve výši 3 450 000,- Kč.⁴⁶

⁴⁵ OLOMOUCKÝ KRAJ. PROJEKT CESTOVÁNÍ ČASEM (2012)

⁴⁶ OLOMOUCKÝ KRAJ. PROJEKT MARKETINGOVÉ AKTIVITY OLOMOUCKÉHO KRAJE (2012)

Rozšíření aplikací turistického portálu Olomouckého kraje

Cílem tohoto projektu bylo zlepšení turistického portálu (rozšíření informací a služeb) a také zvýšení počtu návštěvníků v Olomouckém kraji. Kraj zlepšil své internetové stránky, turisté si prostřednictvím tohoto webu mohou vyhledat ubytovací zařízení, naplánovat si vlastní trasy výletů pomocí mapového serveru nebo také prohlížet stránky v různých jazycích (v osmi jazycích). Podle statistických údajů se nepatrně zvedl počet příjezdů hostů v Olomouckém kraji v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 (realizace projektu březen 2009 – srpen 2010). Tento projekt byl financován z Regionálního operačního programu ve výši 3,4 mil. Kč a z Olomouckého kraje ve výši 0,6 mil. Kč.⁴⁷

Značení kulturních a turistických cílů v Olomouckém kraji II

Projekt byl zaměřen na značení kulturních a turistických cílů, tak aby turisté mohli dojet k daným cílům bez komplikací. Celkově bylo označeno 29 kulturně – turistických cílů. V kraji byly nainstalovány informační tabule u komunikací, které vedou k turistickým zajímavostem. Kraj v tomto projektu předpokládá zvýšení návštěvnosti kraje. Kraj byl tímto projektem také úspěšný, návštěvnost nepatrně vzrostla v roce 2010 v porovnání s rokem 2009. (Doba realizace březen 2010 – leden 2011.) Tento projekt se realizuje i v celé ČR. Financován byl z Regionálního operačního programu ve výši 2,86 mil. Kč a z Olomouckého kraje ve výši 1,22 mil. Kč.⁴⁸

Olomouc region Card

Tento projekt vznikl spoluprací Olomouckého kraje a statutárního města Olomouc. Jedná se o prodej slevových karet, které umožňují vstup k 75 turistickým atrakcím v kraji zdarma, a dále poskytuje slevu u 120 míst. V prodeji jsou dva typy karet, jedna je 48 hodinová (pro dospělé 180 Kč, pro děti 90 Kč) a druhá 5denní (pro dospělé za 360 Kč, pro děti za 180 Kč). V roce 2010 byl poskytnut příspěvek kraje ve výši 172 827 Kč. V roce 2010 se prodalo celkem 10 629 kusů karet. V roce 2011 kraj financoval tento projekt ze svého rozpočtu částkou 150 000 Kč.⁴⁹

⁴⁷ OLOMOUCKÝ KRAJ. PROJEKT ROZŠÍŘENÍ APLIKACÍ TURISTICKÉHO PORTÁLU (2012)

⁴⁸ OLOMOUCKÝ KRAJ. ZNAČENÍ KULTURNÍCH A TURISTICKÝCH CÍLŮ V KRAJI II (2012)

⁴⁹ OLOMOUCKÝ KRAJ. OLOMOUC REGION CARD (2012)

Seniorské cestování

Kraj v tomto projektu zajišťuje výlety pro seniory. V roce 2011 kraj financoval tento projekt ze svého rozpočtu částkou 1 milión Kč.⁵⁰

Tyto projekty jsou vytvořeny v návaznosti na program rozvoje cestovního ruchu v Olomouckém kraji. Projekty jsou převážně zaměřeny na propagaci kraje, značení turistických zajímavostí. To je určitě pro kraj potřebné. Ale určitě větší úspěch má kraj v projektech seniorské cestování a Olomouc region Card, které lákají návštěvníky. I když se těmito projekty spíše zvyšuje jednodenní návštěvnost. Kraj by se měl také zaměřit na turisty, kteří v kraji stráví alespoň víkend. Tím by také získal více finančních prostředků než od jednodenních návštěvníků.

4.4 Vlastní návrhy řešení problematiky cestovního ruchu

V rámci programu Olomouckého kraje pro rozvoj cestovního ruchu je řešena propagace kraje, prostřednictvím informačních letáčků a tvorby informačních balíčků. Dále se Olomoucký kraj zaměřuje na propagaci kraje na internetových stránkách, v sdělovacích prostředcích a na veletrzích, které se konají v ČR.

Olomoucký kraj má ve svém projektu „Marketingové aktivity Olomouckého kraje“ uvedeno, že bude vytvořen pěti minutový obrazový spot, který by měl přilákat turisty. Tento spot by měl být využit na veletrzích, ale nemusel by být použit jen pro veletrhy. Kraj by mohl tento spot využít i na jiných místech. Mezi taková místa se mohou řadit například vlakové a autobusové nádraží, kde lidé často čekají na své spoje a mohou tak obdivovat krásy Olomouckého kraje. Kraj by mohl uvolnit ze svých prostředků nějakou částku a investovat ji do televizí, které by byly nainstalovány na vlakových a autobusových nádražích (alespoň v obcích s rozšířenou působností). Právě v těchto televizích by se spot promítal. Když lidé uvidí, které zajímavosti se v kraji nachází, budou je chtít navštívit a tím se zvýší návštěvnost Olomouckého kraje.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že lidé v kraji postrádají společenská a zábavní centra, informační centra, ubytovací zařízení a také kvalitu dopravní infrastruktury.

⁵⁰OLOMOUCKÝ KRAJ. SENIORSKÉ CESTOVÁNÍ (2012)

V Olomouckém kraji se nenachází žádné velké společenské a zábavní centrum, které by bylo známé tak jako například Aquapalace Praha, Aquapark Olešná nebo Liberec. Kdyby se v kraji vytvořilo nějaké takové velké zábavní centrum, určitě by to také zvýšilo návštěvnost kraje a kraj by se stal známý tímto centrem. Olomoucký kraj by si mohl zažádat o dotaci z EU, nebo uvolnit část svých finančních prostředků z rozpočtu a vytvořit zábavní centrum, které v kraji chybí. Nemuselo by se vystavovat centrum úplně nové. Ve Velkých Losínách se nachází termální koupaliště. Toto koupaliště by se dalo přestavět na velké zábavní centrum. V současné době se většinou staví nákupní a zábavní centra. Toto by bylo centrum pro trávení volného času. Celý komplex by mohl obsahovat termální koupaliště s mnoha atrakcemi (dětské brouzdaliště, tobogány, divoká řeka, vířivky, bazén s umělými vlnami a mnoho dalších). Komplex by obsahoval také sauny, kosmetický salón, solária, kadeřnictví, manikúru, pedikúru, fitness centrum, bowling, kavárnu, kino. V budově by bylo k dispozici i rehabilitační zařízení. Dále by komplex mohl obsahovat hotel, tím by se také zvedla kapacita ubytovacích zařízení, která se ukazuje jako nedostatečná v tomto kraji a zároveň snížila nepatrně nezaměstnanost. Komplex by měl venkovní i vnitřní využití. Venkovní areál by mohl obsahovat ještě volejbalové hřiště, hřiště s dětskými prolézačkami a kavárnu pro odpočinek. (V současné době termální koupaliště nabízí dva bazény s termální vodou, plavecký bazén a bazén pro děti.)

Respondenti si v dotazníku také stěžovali na informační centra s propagačními materiály. Olomoucký kraj tento problém řeší i v programu rozvoje cestovního ruchu. Bylo vytvořeno několik průvodců i v jiných jazycích (AJ, NJ, PJ). Informačních center je v kraji dostatek, v některých městech se nachází i dvě turistické informační centra. Problém bude asi v umístění těchto center, turisté pak ani netuší, že se v obci (městě) informační centrum nachází.

5 Závěr

Cestovní ruch představuje jedno z významných hospodářských odvětví, patří k hlavním faktorům regionálního rozvoje. Má vliv na tvorbu pracovních míst, platební bilanci, územní rozpočty a v neposlední řadě i na socioekonomický rozvoj regionů.

Olomoucký kraj má poměrně velký rozvojový potenciál pro cestovní ruch. O tom svědčí i charakteristika jednotlivých okresů. Každý okres má návštěvníkům něco nabídnout. Z analýzy, která byla vypracována v třetí kapitole, vyplynulo, že se v kraji nachází řada zařízení, která jsou lákavá pro turisty. Ale i přesto návštěvníci raději volí jiné destinace. Otázkou zůstává proč.

Jednou z možností proč lidé raději volí jiné destinace, je dělení ČR na kraje, které vznikly v roce 2001 jako vyšší samosprávné celky. Dříve než vznikly kraje jako vyšší samosprávné územní celky, existovaly územní kraje (Středočeský, Jihočeský, Severočeský, Východočeský, Západočeský, Jihomoravský a Severomoravský). Lidé mají zažité toto dělení, i když ví, že již toto dělení neplatí a je nové členění ČR. Nově vznikl i Olomoucký kraj, který byl dříve součástí Moravskoslezského kraje. Návštěvnost Olomouckého kraje je ale určitě vyšší, než odpovídali respondenti v dotazníku. Šetření mezi občany ukazuje, že si lidé neuvědomují, co vše k Olomouckému kraji patří.

Další možností je finanční situace českých rodin. Z ekonomického hlediska je průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji pod průměrem ČR. V Olomouckém kraji sice roste průměrná hrubá měsíční mzda, zároveň ale rostou i náklady domácností. Lidé zabezpečují své potřeby hierarchicky a cestovní ruch nezaujímá přední místa, proto mnohým domácnostem nezbyvají finance k cestování. Podobně jako Olomoucký kraj jsou na tom téměř všechny kraje, výjimkou tvoří jen Středočeský kraj a Hlavní město Praha.

Například když průměrná česká rodina z Jeseníku (2 dospělí, 2 děti do 15 let) s průměrnou čistou mzdou 15 tisíc měsíčně na osobu se rozhodne navštívit národní kulturní památku Bouzov a Javoříčské jeskyně, které jsou nedaleko. (Celková vzdálenost Jeseník – Bouzov je 85 km). Musí se brát v úvahu náklady na tento výlet, tím je myšleno dopravu (bere se v úvahu cesta autem), vstupné a také nějaká strava. Doprava autem tam i zpět se spotřebou 7 l na 100 km by stála při průměrné ceně benzínu 37 Kč přibližně 450 Kč. Vstupné na pohádkový hrad by stál 450 Kč (rodinné vstupné pouze na jeden okruh), vstupné do jeskyní by rodinu stál 420 Kč. Strava

v blízkosti hradu by rodinu vyšla přibližně na 550 Kč. Celý výlet by tuto rodinu při cestě z Jeseníku do Bouzova stál přibližně 1900 Kč a nejsou zde započítány suvenýry a další výdaje (ceny jsou uvedeny z dubna roku 2012).

Olomoucký kraj se snaží řešit problémy, které souvisejí s cestovním ruchem pomocí Programu rozvoje cestovního ruchu, který byl vytvořen pro období 2011 – 2013 s výhledem do roku 2016. V programu jsou stanoveny priority, kterých by chtěl kraj docílit. Tyto priority by měly vést ke zvýšení návštěvnosti kraje a celkovému rozvoji kraje. Nejčastěji se kraj věnuje propagaci kraje, formou katalogů, průvodců, veletrhů a neřeší opravy památek, lázeňských budov ani turistickou infrastrukturu, i když to má v programu rozvoje cestovního ruchu zahrnuto.

V kraji se nachází nejméně ubytovacích zařízení z celé republiky. V období krize sice klesl počet návštěvníků, ale ne v tak velké míře. V roce 2010 se situace vrací zpět a počet návštěvníků kraje se začíná pomalu zvyšovat. Od roku 2008 ubylo ubytovacích zařízení a zároveň se nepatrně zvýšil počet lůžek. Přesto někteří dotazovaní respondenti poukazovali v dotazníku na nedostatek ubytovacích zařízení. Kraj má v programu zahrnutou rekonstrukci, modernizaci a vybudování nových ubytovacích a stravovacích zařízení, ale bohužel zatím nic neudělal.

Dále z dotazníkového šetření, které bylo zpracováno v rámci této práce, vyplynulo, že respondentům chybí v kraji společenské zábavní centrum, to ale program rozvoje cestovního ruchu neřeší a asi ani řešit nebude, protože by to byla velká investice. I když by to mohl kraj zvážit, protože by se snížila nezaměstnanost a zvýšila by se tím návštěvnost kraje a samozřejmě by se časem zlepšila i ekonomická situace kraje.

Rozvoj turismu v Olomouckém kraji bude problematický, i když doznívají výsledky krize a návštěvnost se pomalu zvyšuje. Mnohým turistům v kraji chybí něco, co by je přilákalo.

6 Seznam použité literatury

HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie cestovního ruchu: Evropa*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 271s. ISBN 978-80-7380-093-2.

HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch*. 1.vyd. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.

INDROVÁ, Jarmila a kol. *Cestovní ruch (základy)*. 1.vyd. Praha: Oeconomica pro studium na VŠE Praha, 2007. 120 s. ISBN 978-80-245-1252-5

LEDNICKÝ, Václav. Kolokvium „Ostrava 2002“. *Sborník příspěvků k problematice cestovního ruchu, managementu a podnikání z mezinárodního kolokvia*. Ostrava: Katedra managementu VŠB – TU Ostrava, 2002, s. 70. ISBN 80-248-0188-4.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Základy cestovního ruchu*. Brno: ESF MU, 2006. ISBN 80-210-4205-2.

WOKOUN, René a Jan MALINOVSKÝ a kol. *Regionální rozvoj*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

BOCHOŘ. Lázně. *Bochor.cz* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.bochor.cz>

CZECHTOURISM. *Cestovní ruch v regionech ČR* [online]. © 2005-2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/rozvoj/cestovni_ruch.pdf

ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Satelitní účet cestovního ruchu* [online]. MMR, © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: [http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Seminar-k-Satelitnimu-uctu-cestovniho-ruchu-\(TSA\)](http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Seminar-k-Satelitnimu-uctu-cestovniho-ruchu-(TSA))

ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Cestovní ruch* [online]. MMR, © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch>

ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2007 – 2013* [online]. MMR, © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na->

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Olomouckého kraje 2011* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/600037B320/\\$File/71101111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/600037B320/$File/71101111.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika Olomouckého kraje* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Jeseník* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_jesenik/\\$File/okres%20Jesen%C3%ADk.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_jesenik/$File/okres%20Jesen%C3%ADk.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Šumperk* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_sumperk/\\$File/okres%20%C5%A0umperk.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_sumperk/$File/okres%20%C5%A0umperk.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Olomouc* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.praha.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_olomouc

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Přerov* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_prerov

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Prostějov* [online]. ČSÚ, © 2012 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_prostejov

LÁZNĚ TEPLICE NAD BEČVOU. O lázních. *Ltnb.cz* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.ltnb.cz/>

LIPOVÁ LÁZNĚ. *Lazne.cz* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/>

MUZEUM KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ. *Hrad Helfstyn* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.helfstyn.cz/>

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA BOUZOV. *Hrad Bouzov* [online]. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.hrad-bouzov.cz/titulni-strana-1/>

OFICIÁLNÍ PORTÁL PRO PODNIKÁNÍ A EXPORT. *BusinessInfo.cz. Regionální struktura ČR a politika diversifikace* [online]. © 1997-2011 [cit. 2012 – 03 - 15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/reg-struktura-cr-politika-diversifikace/1001179/46068/>

OLOMOUCKÝ KRAJ. Propagační leták. *Kempy, tábořiště a rekreační zařízení* [online]. 2. vyd. Olomouc: Olomoucký kraj, 2009. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/1853/kempy-taboriste-a-rekreacni-zarizeni.pdf>

OLOMOUCKÝ KRAJ. Cestovní ruch. *Program rozvoje cestovního ruchu OK 2011 – 2013 – výhled 2016* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-ok-2011-2013-vyhled-2016-cl-727.html>

OLOMOUCKÝ KRAJ. Cestovní ruch. *Projekty Olomouckého kraje v oblasti cestovního ruchu* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/projekty-olomouckeho-kraje-v-oblasti-cestovniho-ruchu-cl-103.html>

PRIESSNITZOVY LÁZNĚ. O nás. *Priessnitz.cz* [online]. © 2001-2010 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.priessnitz.cz/cz/index.php?id=214>

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. Statistická data. Míra registrované nezaměstnanosti [online]. © 2010-2011 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/statistickadata/detail?Kapitola=6&Ukazatel=060202&RokOd=2010&RokDo=2010&urovenNuts=4&kodNuts=CZ071&MapaRok=2010>

SPRÁVA JESKYNÍ ČR. *Zpřístupněné jeskyně ČR* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.jeskynecr.cz/>

STÁTNÍ HRAD ŠTERNBERK. *Hrad-sternberk.cz* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.hrad-sternberk.cz/>

TURISTICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. *Jeseniky.net* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://www.jeseniky.net/index.php?obl=1&kat=3&sluz=25>

ZÁMEK JÁNSKÝ VRCH. *Janskyvrch.cz* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.janskyvrch.cz/>

7 Seznam zkratek

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
TSA	Satelitní účet cestovního ruchu
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MHD	Městská hromadná doprava
KS	Kus
AJ	Anglický jazyk
NJ	Německý jazyk
PJ	Polský jazyk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

11.5.2012

Lenka Čížková

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Administrativní členění Olomouckého kraje
- Příloha č. 2: Mapa železniční sítě v Olomouckém kraji
- Příloha č. 3: Infrastruktura železniční a silniční dopravy v krajích ČR v roce 2010
- Příloha č. 4: Hrubý domácí produkt v běžných cenách (v Kč)
- Příloha č. 5: Regionální účty v krajích ČR
- Příloha č. 6: Hrubá přidaná hodnota podle odvětví CZ- NACE
- Příloha č. 7: Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích ČR v roce 2010
- Příloha č. 8: Hromadně ubytovací zařízení a počet hostů v krajích ČR v roce 2010
- Příloha č. 9: Návštěvnost turistických zajímavostí v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2010